

Unitárius Élet

76. évfolyam 2022. május – szeptember

Ima Őszi Hálaadás ünnepére

Világot körülölelő, mindenségnek Istene!

Annyi minden bent reked az emberben. Annyi gondolat, vélemény, melynek nem tudunk hangot adni. Mert nincs alkalom kimondani, ami csak végigsuhan a bensőn, de szavakba nem formálódik... Van annyi fájdalom és annyi keserűség, ami sírásra készítet... azok valahogy megkapják a kifelé vezető utat, de mond Istenünk, miért feledkezünk meg a jó kimondásáról? Miért marad csak egy futó érzés, egy kedves gondolat, s miért félünk megköszönni azt az összetett szépséget, amit emberi életnek nevezünk? Bocsásd meg nekünk a gondatlanságot, a hanyagságot, a halogatást. A teendők elmulasztását. Beletemetkezünk a mindennapok robotjába és megfeledkezünk körül nézni. Elfelejtjük a mellettünk állókat, a velünk haladókat, az embereket,

akiket szeretünk. Most szükségét érezzük a szavak kimondásának, s így állunk ma színed előtt, hogy legalább egy töredékrészt kimondhassuk... szavakat próbálunk formálni, értelmet adni a kesze-kusza gondolatoknak...

Kimondhatatlan hálával tartozunk Neked, az életért. Azért a valóságért, melybe minden nap, csodát észlelhetünk. Amikor ráeszmélünk arra, mennyire különlegesek vagyunk, hogy megszülethettünk. Hogy részünk volt a szülői gondoskodás és szeretet örömeiben. Hogy vannak emberek, akikbe kapaszkodhatunk, hogy vagy Te, aki mindig felemelsz minket a mélységből. Szerető Atyánk! Bárhol élünk ezen a kerek világon, Te nem felejtess el bennünket. Nem hagysz cserben, akkor sem, ha reményvesztettek vagyunk, s velünk örülsz a boldogságunkban.

Annyi örömünk van, amiért hálával tartozunk. Öröm, hogy minden reggel új napra ébredünk. A természet ránk kacsintó pajkossága, az a milliányi színekavalád, mely évszakonként fogad bennünket. Köszönetet kell mondanunk az életünkbe felbukkanó embertársakért, akiknek szeretete felbecsülhetetlen, az új családtagokért, barátokért, kapcsolatokért. De köszönetet mondunk azokért is, akik csak voltak mellettünk, akik hosszabb, vagy rövidebb ideig aranyozták be életünk mindennapjait, de velünk és mellettünk voltak, szerettek és viszont szerettük őket. Hálát kell mondanunk a sikerekért, amelyek előre lendítettek az idő során, de a csalódásokat is megköszönjük, mert így tanítasz bennünket. Ha leesünk, megmutatod, miképpen állhatunk fel és azt is, hogy mire legyünk figyelmesebbek. Kö-

szönjük, az álmaink valóra válását, a céljaink kitűzésének lehetőségét, a reggeli szél csípős, hideg ébresztését, szeretteink ölelését, a vagyok létezésének lehetőségét. Engedd Istenünk, hogy erőnk legyen levenni szemünkről a hályogot és meglátni mindazt, ami valójában fontos. A lelkek patyolat fehérségét, a szavak igazát, a mosolyok őszinteségét, az ölelés erejét és melegét.

Lelkünk imája, ma érted ad hálát, Mindenható! A szívek dobbanásában, a száj apró rebegésében, a könnycsepp gördülésében, s a hangos énekszóban, ma mindent megköszönünk. És Te, minden titkok őrzője megajándékozod a Földlakót, féltő gondoskodással szeretető karjaidba zárva. Ámen!

SZABÓ CSENGELE

A toronyépítésről

„Mert ki az közületek, aki tornyot akar építeni, és nem ül le előbb, és nem számítja ki a költséget, hogy telik-e mindenre a befejezésig? Nehogy – miután alapot vetett, de nem tudta befejezni – gúnyolni kezdje mindenki, aki látja, és ezt mondja: Ez az ember építkezni kezdett, de nem tudta befejezni.”

2005 tavaszán, amikor a Magyarországi Unitárius Egyház főgondnokává választott a zsinat, még nem voltak beható ismereteim (honnan is lettek volna?) egyházi közösségünk „látható részeinek” állapotáról. Nem tudtam, mik az azonnali teendők, mit kell(ene) közép- vagy hosszabb távon előkészíteni, mire van, mire nincs anyagi fedezetünk, ki(k)re számíthatok a feladatvégzésben. Jóformán semmit sem tudtam vidéki gyülekezeteink templomainak és parókiáinak állapotáról. De egyet biztosan tudtam: stratégiai célkitűzésemnek tekintettem az egykori Koháry utcai (Nagy Ignác utcai) templomos ingatlanunk tulajdonjogának visszaszerzését, akárcsak a Hőgyes Endre utcai Misszióházunkkal kapcsolatos „utóvédharcot”, amelynek célja az egyházunk számára kedvezőbb pozíció elérése volt. 2005-ben a templomos ingatlanok mindössze 51 százaléka volt egyházunk

tulajdonában, de a visszakapott részben található lakások többségét sem tudtuk birtokba venni a legkülönbözőbb jogi és egyéb akadályok miatt (az ingatlan restitúciójának első fejezetét a szerződésben meghatározott 1994 helyett csak 2020 őszén sikerült lezárni, akkor tudtuk az utolsó lakást birtokba venni). Ami a Misszióházat illeti, azt közvetlenül megválasztásom előtt egyházunk illetékes tisztségviselőinek hozzájárulásával társasházzá alakították. Ezzel lehetővé vált, hogy a ferencvárosi önkormányzat a tulajdonában levő lakásokat a bérlőknek kedvezményes áron pillanatok alatt eladja. Mindez azt eredményezte, hogy az egykoron egyházunk tulajdonát képező bérház egészének a restitúciója fogalmilag is ellehetetlenült, egyházunk tulajdonába az került/maradt, amit korábban is birtokoltunk.

Ilyen feltételrendszer közepette igyekeztem Jézus Lukács (14, 28-30) által lejegyzett intelmeinek megfelelni. Akkoriban – életem ötödik évtizedében járva – már több próbatételen túl voltam. Egy évtizeddel korábban magam építettem a családi házunkat, egy ideje már tudtam, mit jelent a *monolit földem* vagy a *héjazat* kifejezés, de az *esztrich betonozás* például még sokáig ismeretlen maradt előttem. Sokat segített a szolgálatomban, hogy akkor már túl voltam

életem első vezetői megbízásán, megtanultam, hogy vezetőként igent is, de nemet is tudnom kell mondani, vállalom kell azokat a felelős döntéseket is, amik sokak, akár a többség számára kedvezőtlenek. Mert 2005-ben is, korábban is voltak, és a jövőben is lesznek olyanok, akik a torony építését megelőzően nem ülnek le és nem számolnak. Sokan voltak és lesznek, akiket a történet csak az alapkő letételének pompázatos ünnepségéig érdekel. Gondoljunk csak az évtizedekig, de akár évszázadokig épülő templomokra.

Aztán következtek a kihívások, több is, mint amire számítani lehetett. 2006-ban egy EU-s pályázatnak köszönhetően jelentős felújítási munkálatokat végeztünk a kocsordi templomunkon és parókiánkon. 2006-ban egy viharkár mutatott rá, hogy a debreceni parókiánk állapota tarthatatlan. A csillagok szerencsés állásának köszönhetően (hogy tudniillik a szomszédos telken elkezdtek egy lakópark építését) az egyház anyagi lehetőségeit messze felülmúló, az akkori valóságunk alapján elképzelhetetlen léptékű felújítási és fejlesztési munkálatokkal tudtuk a cívis városban az épületegyüttesünket rendbe hozni, sok szempontból megmenteni. Eztán következett az 1910-ben felszentelt hódmezővásárhelyi templomunk megmentése. Még az egyházi nyilvánosságban is sokan azt gondolták, hogy a mai Magyarország területén időrendben harmadikként felépített Isten háza olyan katasztrofális állapotba került, hogy már nem lehet megmenteni, le kell bontani, a hódmezővásárhelyi történetnek vége. Innen volt szép nyerni! 2009 és 2014 között, két ütemben először a templombelső, majd a templom külső felújításának jelentős részét végeztük el. 2022-ben folytatódnak a munkálatok, hiszen mindig van mit javítani. 2017-ben a pestlőrinci templomunk tornyát bontotta meg egy vihar. Kiderült, hogy nemcsak a torony, hanem az egész templom tetőszerkezetét újjá kell építeni. Meg sem álltunk, amíg a templomot generálisan rendbe nem hoztuk. Legújabbban Debrecenben és Kocsordon folytattuk az építkezést, valamint elkezdtük a Magyarkútra megálmodott „kultúrcsűr” megvalósítását és a győri parókia rendbetételének munkálatait.

Életem legjelentősebb sikere, hogy 2009 őszén – több éves kitartó és következetes lobbitevékenységemnek, néhány jóérvű minisztériumi munkatársamnak, de legfőképp a Gondviselőnek köszönhetően – az Országgyűlés törvénybe foglaltan visszaadta a templomos ingatlanunk maradék 49 százalékát. A döntés meghozatala előtt egy személyben kötelezettséget vállaltam, hogy műemlék palotánk második felét minden problémával terhelten

– bérlőkkel, hajléktalanok által felégetett lakással, 270 négyzetméter irodáért harmincezer forintot fizető ügyvédi munkaközösséggel – tulajdonba vesszük. Aztán a Gondviselő segédelmével megegyeztünk az előző rendszer kiváltságos bérlőivel a távozásuk körülményeiről, birtokba vettük a lakásokat és az üzlethelyiségeket, eltakarítottuk az elmúlt évszázadban felhalmozott romokat (többek között elszállítottuk a pincékben lerakott 600 köbméter hulladékot), és lehetőségeink szerint elkezdtük lakásonként, lépcsőről lépcsőre haladva rendbe tenni unitárius Sionunkat. Örömmel jelentem, hogy 2022 szeptemberében már csak egy lakás nincs a birtokunkban (reményeim szerint erre is hamarosan sor kerül), az összes többi már mind egyházunkat gyarapítja.

A templomos ingatlanban 2009-ben kezdtem el első lakást felújítani, olyan állapotba hozni, ami egyházi hasznosítás szempontjából minden igényt kielégít. Azóta évenként legalább egy lakást a műemlékhez méltó módon, korszerű megoldásokkal rendbe tettünk. Egy jelentős állami támogatásnak köszönhetően 2019-ben elkezdtük a templomos ingatlan fundamentális felújításának munkálatait is. Ennek keretében ebben az esztendőben elkészül a Nagy Ignác utcai utcafront földszintjén a Szervét Mihály Unitárius Egyházi és Kulturális Központ, amely reményeim szerint új korszakot nyit egyházunk nyilvánossága számára.

1989 őszén költöztem, akkori szóhasználatmal emigráltam Magyarországra. Gyakorlatilag azonnal felkerestem egyházi központunkat (ifjabb Bartók Béla főgondnokunk szívélyesen fogadott). Bevallom, a templomos ingatlan akkori állapota, jelesül az évtizedek alatt feketévé kormosodott falak látványa, valamint az emeleten található, lépcsőházból nyíló templom, mint megoldás számomra teljesen ismeretlen volt. Idegenkedtem, nehezen tudtam mit kezdeni vele. Főgondnokként, különösen 2009-től kezdődően viszont megismertem a műemlék minden egyes négyzetméterét, és a felújítási folyamat alatt egyre közelebb kerültem hozzá, egyre inkább megértettem a tervező logikáját. Ma ott tartok, hogy létem gyökerei az unitárius Sionban (és a Zeneakadémia épületében) kapaszkodtak meg. Az épület minden helyiségének auráját, kisugárzását, belső fényét szeretem, otthonomnak érzem bármelyik szegletét. Mindezt az építkezés folyamatának, az útnak köszönhetem, amiért végtelenül hálás vagyok a Úrnak.

ELEKES BOTOND

Lelki alamizsna

Textus: 5Móz 8,3

„Sanyargatott és éheztetett, de azután mannával táplált, amelyet nem ismertél, és atyáid sem ismeretek. Így adta tudtadra, hogy nem csak kenyérrel él az ember, hanem mindazzal él az ember, ami az Úr szájából származik.”

Kedves Testvéreim!

Biztos vagyok abban, hogy a reggeli rutin, a munkába eljutás, bevásárlás, énidő, elalvás előtt, de talán még álmainkban is kísért a gondolat, hogyan tudnánk biztosítani családunknak a mindennapi betevőt.

Akkor is foglalkoztat bennünket, ha nem kell a garast a fogunkhoz vernünk, valahogy így vagyunk kódolva. Kenyérre ugyanis mindenkinek szüksége van. Táplálni kell a testet, hogy elegendő energiája legyen az előtte álló feladatokhoz. De vajon elegendő az mindehez az energiához a kenyér? Megelégszik mindezzel mi azzal? Határozottan mondhatom, és kicsit szomorúan gondolom, hogy nem. Egyre csak gürcölünk, dolgozunk és azon morfondírozunk, hogyan intézzük a dolgainkat, hogy azok minél gördülékenyebb életet biztosítsanak nekünk. De vajon elég nekünk csak a kenyérre és az egyéb finomságokra gondolni? A házra, az autóra, a nyaralóra, az utazásokra?

Ha elindulunk vásárolni, vagy csak sietünk valahová, irigykedve nézzük azt, hogy kinek mire telik. Milyen finomságokat tesz a kasszaszalagra, hogyan van csinosan felöltözve, milyen autót vezet. Ezzel telnek a napok, a hetek, az évek. Folyamatosan csak gyűjtögetünk, mint a szorgos hangyák és legbelül verejtékező lélekkel vágyunk egyfajta megnyugvásra, mely segít legyőzni a hiányérzetet. Én kíváncsi vagyok, hogy küzdünk-e Istenért és a

lelkünk igazi boldogságáért? Ki merünk-e lépni a komfortzónánkból vagy a társadalmi elvárásokból és önmagunkért cselekedni?

Erről szeretnék beszélni ma nektek. Egy sétára hívlak benneteket.

Induljunk el az erdő széléről! Próbáljuk meg minden érzékszervünket a minket körülvevő környezetre összpontosítani. Máris hallhatjuk a fák suttogását. Tekintetünkkel próbáljuk meg elérni a százéves fenyőfák csúcsait. Érintsük meg a fátörzseket, érezzük, ahogy az érdes törzs simogatja a kezünket. Hallgassuk a fakopáncsok ütemes kopogását. Halljuk meg a száradó levelek és fágák muzsikáját a talpunk alatt. Kicsit sötétebb és hűvösebb van, de megcsodálhatjuk a fák között játszadozó napsugarak táncát. Majd egy tisztásra érkezünk, ahol egy kis csermely csendesen töri át magát a kövek között, az életet keresve. Ülünk le a bársonyos fűbe, szívjuk tele tudónket a friss levegővel, hallgassuk a madarak szimfóniához hasonló lágy, vidám énekét. Ha mindez megtörtént, akkor érezzük, azt a biztonságot, melyet egyedül csak Isten nyújthat, még a sűrű erdőben is.

Most menjünk át egy másik helyszínre! A város központjában vagyunk. Talán ezt még idillikusnak lehet nevezni. Park, babakocsit tologató édesanyák, padon ülő szerelmespárok. De hagyjuk most a parkot, menjünk egy kicsit távolabb. Az eddig irigyelt autók dudálnak ránk az utcán, a kocsimákból és a kávézókból dübörög a különböző stílusú zene és a cigarettafüst, emberek rohannak telefonjukkal a kezükben, és hangos szóval szidnak valakit. Mindenki eldobál mindenféle szemetet, csupa érdekes, nem kedves zagyvaságot látunk. És ebben a zagyvaságban nem találjuk Istent.... Nem érezzük Őt... Kedves Testvéreim, ha jobban megvizsgálunk egy „átlagos” embert, mindent látunk rajta, csak a harmóniát, a békességet nem. Mindenki rohan és sokszor még barátaira sincs ideje nem, hogy a lelkével foglalkozzon. Vajon ezek a legfontosabb dolgok életünkben? Hogy rohanjunk a mindennapi kenyérért, és ne találjunk békességet? Egy törté-

netet szeretnék elmesélni nektek, melyet a nyáron olvastam, miközben egy zajos téren üldögéltem, és elgondolkodtatott.

A nagy német költő, Rainer Maria Rilke hosszabb időn át Párizsban élt. Sokat sétált a városban. Az egyik utcasarkon öreg koldusasszony üldögélt. A járókelők pár fillért ejtettek kerges, kéregető kezébe. Az asszony mozdulatlanul, földre szegezett tekintettel, minden életjel nélkül fogadta az alamizsnát.

Rilkét sétáira gyakran elkísérte egy ismerőse. A fiatalasszony maga is szokott adni néhány fillért a koldusasszonynak. Csodálkozott, hogy a költő, akit nem csak verseiből ismert melegszívű embernek, sohasem ad semmit. Nem értette, hogyan lehet egy ilyen nagyszerű ember ilyen közömbös.

Rilke észrevette, hogy mi foglalkoztatja kísérőjét, és megjegyezte:

A szívének kellene adnunk valamit, nem a kezének.

Néhány nappal később Rilke egy illatozó fehér rózsával indult szokásos sétájukra. Amikor a koldusasszonyhoz értek, megállt, lehajolt, és a szikadt kezekbe fektette a gyönyörű virágot.

Váratlan dolog történt: az öreg, mióta ismerték, most emelte először rájuk pillantását, majd nagy erőfeszítéssel felállt, megragadta az idegen kezét, időtől barázdált arcához szorította, és a rózsát magához szorítva elment.

Napok teltek el. Aztán egy teljes hét. Az utcasarkon üres maradt a koldusasszony helye. Rilke útítársnője aggódott, hogy az öreg koldusasszony már nem is él. A hetedik napon újra ott ült az öregasszony. Kérges, kéregető kezébe a járókelők egy-egy pénzdarabot ejtettek. Az asszony mozdulatlanul, földre szegezett tekintettel, minden életjel nélkül fogadta az alamizsnát.

De hát miből élt egész idő alatt, ha nem járt ide koldulni? – tört fel a kérdés a fiatalasszonyból.

Rilke alig hallhatóan, fejével bólogatva, mintegy önmagának válaszolt:

- A rózsából, igen, a rózsából.

Hány koldust látunk nap mint nap az utcákon. Pár zacskóba elfér az egész életük. Nekünk nem maradt más, mint a lelkük és Isten. A mi lelkünkben mi van?

Vonatkoztassunk el a várostól, a természettől, és sétáljunk vissza ide, a templomba. Üljünk be a padba, és érezzük! Érezzük, ahogy az erő és a

béke felváltja a rohanás okozta kimerültséget és az irigységet. Érezzük azt, ahogyan Isten leül mellénk és átölel, ahogyan beszél hozzánk.

Sírunk sokszor és szidjuk az életet, amellyel nem hibás. A rossz soha nem tart örökké. Ha csendbe ülünk és figyelünk meg fogjuk érteni, hogy a mindennapi harc, és küzdelem elengedhetetlen, ez által erősödünk meg. Utána pedig, ahogy az beszédem alap gondolatában is elhangzott, a manna ízét is meg fogjuk ízlelni.

Meg fogjuk érteni, hogy nem elég csak a kenyérért küzdeni, küzdenünk kell lelkünk boldogságáért, mert az a legfőbb táplálék, amelyet megszerzhethetünk. Akárcsak a koldusasszony, akinek egy szál rózsá, egy emberi tett elég volt arra, hogy egy hétig ne kolduljon. Sarkosítva talán mi magunk is kolduljuk hétköznapijainkban a feltétel nélküli szeretet. Talán mi magunk is vágyunk egy jelképes rózsára mely felszabadítóan megadja az odafigyelés érzését. De először nekünk kell elindulnunk, és hitet adnunk a rászorulóknak, bebizonyítva, hogy nem vesztek ki a tiszta emberek, mert számít még a lélek, csak néha megfélekedezünk róla.

Sokszor annyira megkeseredtek vagyunk, hogy nem vesszük észre Istent, ki talán nem rózsát tesz a kezünkbe, de nyilvánvaló jeleket mutat. Ezek a jelek, pedig lehetőségek arra, hogy a szennyet, ami a külsőség, a látszat egy képzeletbeli sétával, gyönyörű tisztásnak lássuk.

Így amikor reggelente belenézünk a tükörbe, lássuk meg a bennünk rejtőző koldust, aki nem a kenyérrelalót keresi, hanem lelkének nyugalma és halljuk meg Isten szavát. Mert lelkünk mélységeinek megértése, szívünknek tisztasága, nem a pénztárcákban van, hanem a lelkünkben. Adjunk hálát ma azért a felismerésért, hogy fönixmadárként tudunk megújulni egy-egy nehezebb élethelyzetből, mert lelkünk kapcsolódik a mindenható Istenhez és nem szűnik meg dobogni a lélek! Adjunk hálát a javakért is, melyek munkánk gyümölcse, de ne felejtjük el életünk igazi gyümölcseit! Adjunk hálát a tegnapiért, amikor sanyargattak és éheztek, mert a mában már mannával szolgáltak nekünk! Adjunk hálát a tényért, hogy nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden olyan lelki jóval, melyet Isten közeli életet élve megtapasztalhat a halandó.

Ámen

SZABÓ CSENGELE

Hála-ima

„Hála legyen Istennek, kimondhatatlan ajándékáért.” 2 Kor, 9, 15

Minden áldásnak örök adója, szeret Istenünk!

Csendes az ősz, a nagy Festő palettáján színfoltok ezrei keresik helyüket. Ecsetje vége hegyeken, dombokon, völgyeken és mezőkön táncol, hogy ékesre fesse teremtett világát. Mi, emberek nap, mint nap ennek az ajándéknak lehetünk részesei. Rövid az emberi életút az Isten iránti hálaadásra, mert mindig indulni kell, nincs megállás. Amíg a földi életben lépegetünk, néha elfáradva tervezünk, de évről évre szeptember utolsó vasárnapján, őszi hálaadás ünnepén, amikor kiemelkedő figyelmet fordítunk a hálára, ekkor megújulva, erőre kapva tesszük meg a következő lépést.

Az ősz színpompája méltóságról, elmúlásról, számvetésről beszél, és mindez ott van a kecsesen lehulló falevéiben, ott van a dombalján csordogáló folyóban, ott van az erőtlen napsugaradban, amely „arany csókot dob” (Tóth Árpád: Körúti hajnal) minden teremtményre. A perzselő nyár áttáncolja magát a színpompában fürdő őszbe, amely átlépik a bársonyos télbe, hogy

majd a megújulás, a tavaszodás frissítő életerejét lehelve teremtett világodba. Ez a te törvényed, jó Atyánk, örök körforgás mert, ahogyan a Prédikátor könyvében is olvassuk: „Megvan az ideje minden dolognak az ég alatt.”

Köszönjük a nyár adta áldásodat, köszönjük, hogy lágy esőddel termékennyé tette a göröngyös termőföldünket, melegen sütő napsugarad bearanyozta gabonatermő kalásztengerünket. Napodat újra meg újra felhozta szorgos gyermekeidre, akik Neked mondanak hálát. Ahogy a Te éltető esőcseppeid áldásként hulltak időnként kőkemény, művelésre váró földedre, most a mi halk szavaink nyilvánítjuk ki köszönetünket, hálaadásukat.

Istenünk, segíts nekünk tovább haladni, és az időnként meg-meg botló gyermekeidet helyes útra téríteni. Segíts, hogy a földre árasztott napsugarad meghozza a maga termését a lelkünkben is. Ez a fény melegítse fel egész szívünket, hogy e melegségből másoknak is adhassunk. Legyen ez az áldás soha ki nem fogyó forrás, a szeretetre éhező gyermekeidnek.

Ámen.

BAKÓ- NAGY ZSUZSANNA

A felülről való bölcsesség...

Textus: Jak 3,13-18

“Kicsoda a bölcs és értelmes közöttetek? Mutassa meg magatartásával, hogy mindent bölcs szelídséggel tesz! Ha pedig keserű irigység és viszálykodás van a szívetekben, ne kérkedjete, és ne hazudjate az igazsággal szemben. Ez a bölcsesség nem felülről jön, hanem földi, testi és ördögi. Mert ahol irigység van, és viszálykodás, ott zűrzavar és mindenféle gonosz tett található. A felülről jövő bölcsesség először is tiszta, azután békeszerető, méltányos, engedelkeny, irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes, nem részleahajló és nem képmutató. Az igazság gyümölcse békességben vettetik el azoknak, akik békességet teremtenek.”

Főtisztelendő Zsinat, kedves Egybegyűlte! Dönthetünk volna más, mások mellett is a mai napon: hogy ezt a szombatot szűk vagy tágabb családjainkkal, barátainkkal, gyülekezetünkkel töltsük, olyasmire szánva az időt, ami felüdít, örömet okoz, bátorít, gazdagít és feltölt.

A pandémia feloldása óta azt tapasztaljuk, hogy torlód-

nak az események: ugyanazon a napon több bennünket érintő, számunkra jelentős program is zajlik, és olykor bizony frusztráló, hogy rangsorolni kell, és nem lehetünk egyszerre több helyen. Ma, mi ilyen sokan amellett döntöttünk, hogy eljövünk ide, Marosvásárhelyre, mert itt is számítanak ránk, mert itt is feladatunk van, és, mert megtehettük. Persze mindig kevesebben vagyunk annál, mint amennyien lehetnénk, de épp elegendő, hogy érdemes legyen itt lenni.

Jöttünk azért mert – felvállalt hivatásunkból adódóan – muszáj, vagy/és azért mert örülünk, hogy együtt imádkozhatunk, dicsérhetjük Istent zsoltárainkkal, elmerülhetünk a találkozás lehetőségében, és mert egy olyan sorsdöntő és szép ünnepben szeretnénk magunk is ünneplők lenni, amilyen egy lelkész életében csak egyszer adódik. Istené a dicsőség, hogy mára tizenhárom fiatal lelkésztársunk, 6 nő és 7 férfi érett meg a lelkézszentelésre, s hogy szeretteikkel, barátaikkal egy nagy családként adhatunk hálát ezért!

Kissé úgy éreztem magam a szolgálatra való felkérést követően, mint Kollár Klemencz László regényében, az Öreg Bandában az ifjú Hans, aki fivére halálát követően kellett átvegye a rezesbanda irányítását, de úgy látta, hogy “olyan nagy volt korban, temperamentumban és szándékban a távolság (a banda tagjai között), hogy ellehetlenítette a találkozást.” Mivel azonban a zene szeretete erősebb volt benne (Hansban) mindenfajta félelemnél, gyorsan felülkerekedett ezen a helyzeten. Hát én hiszem, hogy “öreg bandánk” régi és új tagjai között ha nagy is

korban, temperamentumban a távolság, szándékaink mégis összeérnek, és az élet zenéjének, a szolgálat dallamainak szeretete erősebb minden aggodalmunknál, félelmünknel, önző törekvéseinknél.

Sűrűn foházkodtam a megfelelő bibliai alapgondolatért, és a sok lehetőség közül végül azért választottam a felolvasott részt, mert ez különösen fontos számomra (bár soha nem prédikáltam még e gondolat mentén): azért fontos számomra, mert lelkésszé szentelésem óta minden szolgálatomra elkísér(t), legyen az örömteli, bánattól itatott, vagy "átlag" vasárnapi, hiszen 2014-ben, Székelyudvarhelyen a lelkési oklevél mellé Bibliámban ezt a tanítást kaptam útravalóul.

Jakab levele különleges helyet foglal el az Újszövetségben, hiszen már a legelején, a címzésből is kitűnik: nem csak azoknak szól, akik Jézus tanítása folytán hitre jutottak, megkeresztelkedtek, a pünkösdi eseményeket követően megalakult és egyre gyarapodó őskeresztény gyülekezet tagjai, hanem Izráel tizenkét törzsének, vagyis az egész népnek, hívőknek és hitetleneknek egyaránt címezte levelét, üzeneteit. A felolvasott szöveg különösen provokáló kérdéssel indul: *kicsoda bölcs és értelmes közöttetek?* Na ki? Legszívesebben azonnal ávágnánk: hát én! Mi! Akik egy csapatban vagyunk, akik ismerjük egymást, jól tudunk együttműködni, szinte tudjuk a másik gondolatait is, együttredzülünk, akik tudjuk, hogy merre az arra, jobban azoknál, akik mindig csak hátul kullognak, egy körrel mindig utánunk kapcsolnak, folyamatos noszogatásra szorulnak. Csak-hogy Jakab nem enged ilyen bömmellényes válasz odalökésére, mert kérdése tulajdonképpen költői. Hozzáfűzi a mankót is az egyetlen elfogadható válaszhoz: *mutassa meg magatartásával, hogy mindent bölcs szelídséggel tesz!* Magatartásával, – vagy ahogy az eredeti görög szöveg írja: *életmódjával* – mutathatja meg, bizonyíthatja az ember, hogy tetteit mi is vezérli.

Bölcsesség és szelídség. Bölcs szelídség. Ízlelgessük magunkban e szavak mélységét! A **bölcsesség** csábító! Vágyunk rá, akarjuk, és hisszük, hogy valamiféle hozzáférésünk is van ehhez a titkokkal teli szent szépséghez, erőhöz, tudáshoz, ami Istentől való, ami meghaladja az emberi tudást, tapasztalatot, felülemelkedik az emberi kicsinyességen, annál tágabb horizontot kémlel és lát, nagyvonalú és szeretetteljes.

Ám a **szelídség** már egy kicsit kényesebb valami, mert a szelídség nem épp a legszimpatikusabb fogalom a

világban, sokan a gyöngék erényének tekintik, és inkább a gyerekekhez, öregekhez és asszonyokhoz társítják. Csakhogy a Biblia világa szerint *"boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet"* (Mt 5,5), és ebből már átérezzük, hogy Jézus bizonyára nem valami nyámnyilla, pipogya társaságra gondolt, amikor így fogalmazott; vagy amikor azt mondja önmagáról, hogy *"én szelíd és alázatos szívű vagyok"* (Mt 11,29). Mert a szelídségben erő lakozik, nyugalom és elszántság jellemzi, nem pedig a megkeseredett irigysége, a kérkedő viszálykodása, a hazug álnoksága. **A szelídség az erő gyöngédsége, a meggyőződés türelme, a jóság megértő bocsánata, a felülemelkedés alázatos szolgálattetele.**

Ahol irigység és viszálykodás van, ott zűrzavar van, és mindenféle gonoszság. Ez nem Istentől jön, ez a sárba ragadt, földi, aljas ösztöneibe fulladó ember velejárója.

Ez egy állapot, ami megmérgezi ugyan az embert, de nem azonosíthatjuk vele, az emberrel, mert hitünk szerint minden ember a Tökéletesből vétetett szép, igaz és jó Lélek hordozója. Hogy helytelen döntéseink elrongyolják Isten által ránk adott fényruhánkat, hogy a felé igyekvésre tervezett lábunk olykor megbicsaklik? Igen, elrongyolódunk, megbicsaklunk, eltévedünk, elesünk, aztán újra feltápaszkodunk, benyomjuk az újra tervezés gombot.

Aki irigy, annak szívében nincs öröm, saját életét mindig máséhoz hasonlítja, csakhogy így torz tükörbe néz: jelentéktelenebbnek, értéktelenebbnek látja magát, mert úgy hiszi csak a másik szerencsés, sikeres. Ugy-e ismerős ez az érzés? Ugy-e voltak, vannak pillanatok, amikor ráeszmélünk,

hogy valaki más szemüvegét vettük fel, mint amikor a kisgyerek titkon elkapja a nagymama sokdioptriás szemüvegét, és már émelyeg a torzulástól, amikor ledobja azt! Vajon mi miért nem émelygünk azonnal a torzulástól, amikor érezzük elhatalmasodni magunkban, magunkon a valótlant, a lehúzót, a lélekrombolót, a viszálykodást és zűrzavart szítót?

A felülről jövő bölcsesség megismerésére, befogadására, táplálására hív Jakab apostol mindnyájunkat, mert ez a Jézus által tolmácsolt nyelv Isten országának megértésére segít: tiszta, békeszerető, méltányos, engedelkeny, irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes, nem részre hajló és nem képmutató.

Tiszta - vagyis erkölcsös, szemérmes, nem álnok, nem hamis, nem önző. Gonosz indulatoktól mentes. Mint az apró, édesanyja ölében gügyögő ragyogó szemű gyermek.

Amilyenek egyszer mind voltunk, s amilyené újra válni örök hivatásunk!

Békeszerető – vagyis nyugodt, békés, aki nem csak szereti, de teremteni is kész a békét. Mikor máskor, ha nem most, egy olyan időben, amikor a háború gyermekei fogannak, születnek nem messze tőlünk: akik agresszívek, sosem nevetnek, sosem építenek, csak rombolnak, akik nem hallgatnak mesét s páncélöklöcskéjük sosem fog labdát. Egy ilyen felbolydult világban van szükség a béke gyermekeire, akik teremtik azt, mert akik békét teremtenek, azokat Isten fiainak nevezik.

Méltányos – ritkán használjuk ezt a kifejezést, s akkor is inkább a hiányát rójuk fel: amikor valaki méltánytalan helyzetbe kerül. Méltányos, amikor megadom a másinak azt a tiszteletet, elismerést, ami személyén túl tágabb környezetét, körülményeit is értékeli, nem élve vissza a hatalommal, hanem megadva a másinak azt, ami neki jár, ami hozzá méltó.

Engedékeny – vagyis nem kapaszkodik görcsösen, szőrszálhasogatón valamihez, ami már érvénytelen, idejét múlt, bepállott, de kellően bölcs ahhoz, hogy tudja mihez kell továbbra is ragaszkodnia, hogy tartása, értéke megmaradjon. Ahogy a szülők teszik ezt a “húzd meg-ereszd meg játékot” egy életen át gyermekekkel.

A felülről való bölcsesség irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes, nem részrehajló és nem képmutató. Milyen az irgalmas? Gondoljunk csak Gondviselőnkre, aki minden ballépésünk, meggondolatlanságunk, felelőtlenségünk ellenére is elfogad és szeret, ölébe vesz, cirógat, és bátorít, hogy legyünk jók, jobbak, akik képesek megmutatni lényük szépségét, gyümölcsseit.

ajon van-e részrehajlás és képmutatás a teremtet világban az emberen kívül más élőlények között? Nem tudom, csak sejtem, hogy nincs, csupán az állati bőrbe embereket bújtató **fabulák** világában. Ugy-e érezzük a bőrünkön, hogy az értünk történő részrehajlás után milyen zsigerig hasító fájdalom, amikor ellenünk történik meg ugyanez? A képmutatás torz fintorairól nem is beszélve!

Jó gyümölcs. Igazság gyümölcse. Az a gyümölcs, ami békességben vettetik el azoknak, akik békét teremtenek. Nézzük csak! Biztos vagyok benne, hogy Bölönben, Sepsiszentgyörgyön és Nyomáton, Budapesten és Gyepesben, Székelykeresztúron és Felsőrákoson, Segesváron és Szovátán, Kissolymosban és Désfalván, Vargyason és Székelykeresztúron, Szentgyörgyön és Abásfalván, Homoródalmáson és Lupény-Vulkánban, Székelyudvarhelyen és Székelymuzsnában, Szentháromságon és Kolozsváron, Aranyosrákoson és Győrben, Brassóban, Szentegyházán, Oklándon és Gyergyóban is mind tudják, hogy milyen a jó gyümölcs, mert szüleitek, szeretteitek a legízletesebb, legpompásabb gyümölcsökkel tápláltak benneteket kisgyermek korotoktól fogva, s e gyümölcsök felismerésében, kóstolgatásában segítőtök voltak mindazok akik nem csak oktattak benneteket, de neveltek is, hogy tanítóitokként, tanáraitokként, lelkszeitekként a

felülről való bölcsesség ízét meg tudjátok különböztetni a vadócétól. Békességben, a gyermek- és ifjúkor békeidején vetették belétek **az igazság gyümölcseinek magjait, oltásait**, hogy magatok is békét teremtsétek: tiszta lelkekből ízes és tápláló gyümölcset ajándékozzatok ott, ahol szólnotok és cselekednetek kell az örök Szeretet nevében.

Táncos Csuda Mócsi 20 almafát ültetett a háza mellé, de ebből 13 maradt meg a nagy világváltozás után neki: *“tavaszon csak megeredt mind a tizenhárom almafa csonkja s nyár derekára már tizenhárom kis, sudár vesszőcske mutatott föl az égre. (...) Szóta is minden tavaszon nőnek egy araszt, kettőt. (...) Akik ott élnek baj és nyomorúság közepette a Kommandó körül, kicsinyek és nagyok: reménykedve figyelik évről évre a kisarjadt fák növekedését s a hegylakó népek ősi türelmével várják a tavaszt, mely majd először bontja virágba őket, hogy megteremjen végre rajtuk a békesség és szeretet gyümölcse mindenki számára. S akármilyen történik körülöttünk, ők tudják, hogy ez a tavasz közeledőben van már. Mert Isten, aki a kivágott csonkból termőfát tud növesztetni újra, nem hagyja elveszni a népeket sem, akik benne hisznek.”* (Wass Albert)

Ezen a héten egyházköri gyermektáborunk volt Székelykeresztúron, a gyerekek egyik nap azt a feladatot kapták, hogy rajzolják, fessék le egymás mellé: **Földünk, otthonunk ma és a jövőben.** Megdöbbsentünk! Mert a jelenlegi állapothoz egy szemetes, kisajtott, felélt tájat jelenítettek meg a csoportok, míg a másik oldalon egy tisztább, zöldebb, rendezettebb, élőbb világot. Ezek után bízhattunk abban, hogy Isten nem engedi elveszni, akik hisznek benne, az Ő békés, szép világában, jövőígéretében!

Ti 13-an is teremjétek közöttünk a békesség és szeretet gyümölcsseit, bármiféle belső vagy külső viharok dúljanak, tegyétek, ahogy mind igyekszünk erre a magunk módján: hiszen valahol ebben mind ott vagyunk egymáshoz közel, egyazon úton, a Fény felé kapaszkodva, az ég kékje felé nyújtózva, Isten szeretetében mártózva, még ha temperamentumban és korban vannak is közöttünk szakadékok olykor.

Amikor az Öreg Banda tagjait sorra elszólította otthonról a háború, elnémult a zenekar, *“több száz kilométerre mégis puskák ropognak, ágyúk dörögnek, emberek lesik, mikor lesz csend, hallgatnak el a fegyverek. A csend a túlélés apró lépéseit jelentette nehéz pillanatokban, melyeket ha majd egyszer az Úristen összead, abból lesz a béke.”* (Öreg banda, 185. Old.). Ezekben a **csendpillanatokban** felülről való, isteni bölcsességgel és érző értelemmel fűzzük egymáshoz a ránk bízott, gyógyulni, megerősödni, vigasztalódni, derűt és szépséget meglátni vágyó lelkeket! Hadd legyünk így, együtt a mi “Öreg bandánk”, sok száz éves unitárius egyházunk tiszta, békeszerető, méltányos, engedékeny, irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes tagjai, lelkipásztorai, szolgálói!

Ámen.

Énlaka, 2022. június 24.
MÁTÉFI TIMEA

„Élő kövek”-ként a szórványban!

Előző számunkban bemutattuk a kedves olvasóknak Bakó-Nagy Zsuzsannát, Egyházkerületünk legújabb lelkészét, akinek azóta hivatásában több előrelépés is történt.

2022. április 1-én Kovács István püspök úr, Kriza János püspöki helynökkel egyetértésben kinevezte az Észak-Dunántúli Unitárius Egyházközség rendes lelkészének, majd 2022. június 25-én a Zsinat alkalmával felszentelték. Ezekről az eseményekről kérdezzük Őt.

1. Milyen érzésekkel lépted át a Marosvásárhelyi Kövesdombi Unitárius Egyházközség templomának küszöbét?

Amikor tudomásomra jutott, hogy a lelkésszentelő Zsinatra a Kövesdombi Unitárius Templomban kerül sor, különös érzés lett úrrá rajtam. Teológiai tanulmányaim utolsó évében ebben az egyházközségben végeztem szolgálataimat és ebben a templomban szolgáltam utoljára, mint diák. Soha nem fogom elfelejteni

azt az érzést, amikor kinevezésem első alkalmával megérkeztem Marosvásárhelyre, és megláttam a templomot. Már a város széléről látható volt a tornya, és ahogy közeledtem, kezemben a bőrröndömmel úgy éreztem, hogy ez egy különleges hely lesz számomra: lelkileg és szellemileg is formált, épített. Akkor még nem gondoltam, hogy pár év múlva itt szentelnek lelkésszé, ez a templom szolgál majd újra helyszínként életem szintén meghatározó mérföldköve átlépéséhez, és ennek a templomnak a falai között fogadom szívre tett kézzel, hogy Istennek üzenetét hirdetem alkalmas és alkalmatlan időkben.

A gondviselő Isten, akkor is a tenyerén hordozott, amikor első alkalommal, még diákként léptem át templomának küszöbét, amikor lelki és szellemi fejlődésemet, szárnybontogatásomnak adott otthont. És akkor is a tenyerén hordozott, amikor már felszentelt lelkésként egyházközségem láthatatlan, de létező falait építem.

2. Mit jelentett számodra a lelkésszentelés?

Számomra nagyon felemelő érzés volt ifjú lelkészársaimmal együtt bevonulni a templomba és részt venni

a lelkésszentelő istentiszteleten. Tudva azt, hogy jelen van a férjem, a szüleim és a testvérem biztonságérzetet jelentett, mert így még inkább megbizonyosodtam afelől, hogy szeretve és támogatva vagyok a hivatásomban is, ahol sokszor nehézségekkel, megpróbáltatásokkal, kihívásokkal állok szemben. A lelkésszentelés elsősorban a lelkész kollégákkal való közösségvállalást jelentette, és azt, hogy bár területileg nagy távolságok választanak el unitárius egyházközségeinktől és így egymástól is, de akkor és ott, abban a pillanatban azt éreztem, hogy a lehető legközelebb vagyunk egymáshoz. Megszűnt az elválasztó határ, megszűnt a nagy- és kisvárosi, a vidéki és a szórványban élő gyülekezetek közötti látszólagos különbség. Ebben a tudatban és a pillanatnyi érzésben megerősített az egy kenyérből és egy borból való részesedés.

3. Mi volt számodra a szertartás legszebb része?

Mindig is tudtam, hogy a lelkésség nem munka, hanem hivatás, amit már olyan gyakran mondtam, hogy ennek a szónak elveszett a mélysége számomra. De a lelkésszentelésen kezemet a szívemre téve, még inkább megerősödtem és megbizonyosodtam erről és fogadalmat tettem arra, hogy a lelkési hivatást szépségeivel és nehézségeivel együtt élem meg. Fogadalmat tettem arra, hogy az isteni elhívásnak, amelynek eleget tettem: „*alkalmas és alkalmatlan időkben*” hirdetem az Ő üzenetét. Fogadalmat tettem arra, hogy védeni, pártorolni és képviselni fogom gyülekezetem minden egyes tagját, összekapaszzkodva, mint az „élő kövek”.

4. Milyen bibliai útravalót kaptál? Milyen gondolatokat ébresztett Benned?

Nagyistiztetű Kriza János püspöki helynök úr, szentelésemkor 2Tim 4,5 szavaival indított hivatásom útjára: „*Hirdesd az igét, állj elő vele alkalmas és alkalmatlan időkben, ints, fedj, buzdíts teljes béketűrőssel és tanítás-sal.*” Időtállónak és ezáltal magaménak éreztem ezeket a bibliai szavakat abban a pillanatban és azóta mélyen bennem él olyannyira, hogy minden szolgálatomra való készülésem során eszembe jut. Belső lelki erőt ad, ha korporsó előtt kell megállnom, erőt ad, ha gyászoló családtagoknak együttérzésemet, vigasztalásomat szeretném átadni, erőt ad, ha beteg ágy mellett kell megállnom és erőt ad az örömteli pillanatokban is. Nem utolsó sorban

megerősít hivatásomban és abban az elfogadásban, hogy a lelkeszi munka során mélységeket és magasságokat, hegyeket és völgyeket kell bejárnom.

5. Budapestre visszatérve már teljeskörű és jogú gyülekezeti lelkeszként érkezél, aki tanulmányait sikeresen elvégezte, megbízást kapott Egyházától Isten országa építésére. Mesélnél nekünk a terveidről?

Április óta gyülekezeti lelkeszként is szolgállok. Célom, hogy Győr és Magyarország nyugati részén élő unitáriusokat felkeressem, kiépítsem a bizalmi kapcsolatot. Elkezdtem már a családlátogatást, amit ősztől szeretnék folytatni. Szintén ősztől kezdjük az egyházközségi hittan és káté órákat a gyerekekkel, fiatalokkal. Felnőttekkel pedig szeretnék olyan alkalmakat elkezdni, ami segíti a lelki épülésünket, közelebb hoz egymáshoz és Istenhez.

6. Van-e bibliai vers/ történet, mely átsegít a nehezebb napokon?

Erdélyből érkezve, ahol szinte minden város és falu szívében megtalálható az unitárius templom, nem tagadom összeszorul időnként a szívem, hogy a jelenlegi egyházközségben, ahol lelkeszként szolgállok, nincs szemmel látható és kézzel tapintható templom. Ilyenkor nappalink falán ékesedő festményre nézek - ami kicsiny falum unitárius templomát ábrázolja-, amely erőt ad. Így, amikor vállamra veszem a palástot, kezemben a Bibliával elindulok a vasútállomásra, - hogy a szolgálati helyemen végezzek szolgálatot -, eszembe jut Péter apostol szava: „*Ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek.*”

A tekintetemmel unitárius templom látható falai közé lépek, és szívemmel pedig a közösségem láthatatlan köveit építem minden tudásommal és képességemmel, de egyedül kevés vagyok. Így híveimben is tudatosítani szeretném, hogy mindannak ellenére, hogy nincs látható épületünk, mi is a nagy egyháznak vagyunk az „élő kövek”, nem vagyunk és nem akarunk láthatatlanok lenni, mert teszünk azért, hogy az ország eme részén sem hagyjuk veszni az unitarizmust. Tisztában kell lennünk az „élő kő-mivoltunkkal”, ezért össze kell kapaszkodnunk, hogy mi emberek Istennek tetszőt építhessünk mindannyiunk örömére. Az erős unitarizmusra, mint alapra, már

nem nehéz építeni, csupán a falakat kell megerősítenünk.

Jelenleg Péter apostol szavai azok, amelyek megerősítenek és szorosan összekapaszkodnak József Attila *A számokról* című versével:

„...Az 1 ilyformán mindig 1 marad
És nem szoroz az 1 és nem is oszt.
Vegyetek erőt magatokon
És legelőször is
A legegyszerűbb dologhoz lássatok -
Adójakok össze,
Hogy roppant módon felnövekedvén,
Az Istent is, aki végtelenség,
Valahogyan megközelítsétek.”

7. Mit tartasz a lelkeszi munkában a legfontosabb eredménynek?

A legfontosabb a hitelesség, a tudatosság, türelem, szeretet, de még sorolhatnám azokat az erényeket, amelyek fontos szerepet játszanak egy lelkesz életében. Ha ezek az erények kéz a kézben, összefonódva járnak nap mint nap, akkor életünk és hivatásunk biztos alapokon fekszik. Jézusnak a *Kősziklára és a homokra épített háza* című példázata mutatja be talán a legszemléletesebben és a legerőteljesebben azt, amire gondolok. Ha az alap sziklaszilárdan áll, akkor jöhet bármilyen viszontagságos idő, vihar és szél, a homokra épített háztól eltérően, a kősziklára épített ház megmarad.

Így vagyunk ezzel mi lelkeszek is, de bárki ezen a világon. Ha életünk háza sziklaszilárd hitre épül, éljünk bármilyen nehéz időket, Istenben bízva és benne kapaszkodva a szürke, viharos, esős hétköznapiak végén életünk égboltján megjelenik a szivárvány, amely minden alkalommal Isten és az ember közötti szövetséget erősíti meg.

8. Fiatalként, erővel és energiával telítetten, mit üzennél a jövő unitáriusainak?

Abban a tudatban éljék életüket, hogy minden helyzetben Isten a tenyerén hordozza őket, szeretteiket és minden teremtményét a földön. Legyenek érték teremtő, jövőt álmódó és építő Istengyermekek, mert csak velük és általuk épülhet és szépülhet Unitárius Egyházunk.

**BAKÓ-NAGY ZSUZSANNA
BUDAPEST-GYŐR**

Balázs Ferenc¹, az unitárius pap

„Ha az élet diktál, akkor írni kell.”²

Hamarosan szolgálati éveimre odahelyezi Isten a befejezésre vonatkozó pontot. Szívesen elfeledném életem kellemetlenséggel tűzdelt időszakait, viszont számtalan régi esemény, történet, korabeli dolgozat, de főként a benne található téma még szinte forrófejként kötelez, hogy ismételten nyilvánosság elé lépjek. Sok nehézséggel szegélyezett lelkészi pályám örök kísérője, jelyenként meghatározója volt Balázs Ferenc személye, akinek születése 121. évfordulója évében nagyon fontosnak találom az egyik feljegyzést, melyben úgy jellemezték, mint „*lekipásztor; népnevelő, író és ifjúsági vezető*”³ Azért számított számomra ez egy nagyon fontos megjegyzésnek, mert vele kapcsolatosan éppen arról beszélnek a legkevesebbet, ami a felsorolás elején áll: az tudniillik, hogy Balázs Ferenc lelkész volt. Ez adta az indítá-

tást is arra, hogy az érdeklődők részére egy rövid dolgozatban bemutassam az egykori mészárosi unitárius lelkészt.

Mindenek előtt hadd soroljak, említsek néhány megjegyzést arra vonatkozóan, hogy Balázs Ferencet életében, írásai megjelenését követően nagyon sokan elmarasztalták, leértékelték fiatalos lendületét, véleményeit, meglátásait, elgondolásait, sőt mi több, egyszerűen *veszélyesnek és rombolónak* tartották azokat. Mint ahogy voltak kitartó támadói, védelmére is keltek többen, viszont ők kevésnek bizonyultak az ellenséges táborral szemben.

Dolgozatomban arra törekedtem már teológiai hallgató koromban, hogy úgy mutassam be Balázs Ferencet, mint aki első sorban lelkészi tevékenységében alkotott maradandót, majd mint népnevelő, ifjúsági vezető, társadalom-szervező és természetesen nem utolsó sorban, mint író.

Állították róla, hogy „*valami olyan hatást tesz az emberre, mint a megszorult görénynek a méregzacskóból kiöntött mérge. Valósággal elszedül az ember, midőn egy paptól, egy magyar paptól ilyeneket olvas. Balázs Ferenc munkája sajnos nem építőmunka. Édes, szédítő szóval beszél, de a sok édesség közé lassan ölő mérge van keverve. Ilyennek pedig a mi népünknek nincs szüksége.*”⁴

Az Unitárius Egyházzal „*az egyház hiteseiről, szervezetéről, kormányzóiról, az egyház hivatásos szolgálóiról: a lelkészekről és tanítókról hol burkoltan, hol nyíltan olyan képet fest, vagy sejtet, amely mélyen lesújtó, s amely egyáltalán nem igaz, s ha igaz volna, egyházunk élete fölött megszólalhatna a halált jelentő harang.*”⁵

Ma mindenkit megnyugtathat az a tény, hogy az egyház főemberei „*pedig külön bogarai dacára is bíztak tehetségében, elnézték különködéseit, /.../ külföldre küldték s mikor hazajött, segélyezték, egyházközösséghez juttatták.*”⁶

Balázs Ferenc a lelkészi szolgálattól kezdve minden tevékenységében olyan elhatározást, tudást és lelki tehetséget mutatott, melynek komolysága kissé szokatlan. Ő az volt, aki a falusi emberek erkölcsi előbbre viteléről tettekkel beszélt. Az is igaz – mondta, hogy a „*falusi népnek szellemi és erkölcsi előbbre*

1 1901 október 24.-én született Kolozsváron a Major utcában.

2 Új tükör, 1983 szeptember 18; XX. Évf. 38. Sz. 23. Old.

3 Páztortűz; XXIII. Évf. 10. Sz.

4 Magyar Nép: 16. Évf. 26. Sz. 490. Old.

5 Keresztény Magvető: 1936. 68. Évf. 137. Old. A továbbiakban Lásd: KerMagy.

6 U.o. 141. Old.

viteléről beszéltek eddig is sokan. Sok frázist mondtak erről, és nagy mondások után sokszor összekocintották poharukat az emberek. Azonban a falusi nép közötti kultúra terjesztését átengedték másoknak.”⁷

Egyik alkalommal, visszaemlékezésében így írt Balázs Ferenc: „Akkor semmi sem bántott, semmi sem sértett. Igaz lelkési állás helyett bentlakási felügyelőség várt a székelykeresztúri középiskolánál s titokban sokan lesték, mi fog belőlem kiáradni, ami az ártatlan unitáriusságot megfertőzze. De a próbaidő letelt. Talán mert magamat ravaszul jónak s unitáriusnak tettem, vagy mert talán valóban az voltam, végtérre méltónak találtattam az unitárius lelkési palástra. Engem nem bántott az, hogy megfigyelés alá kerültem. Élveztem az élet minden fordulatát, mint a gyermek, mint, akit erővel csínytevésen akarnak fogni, s aki úgy főzi le a világot, hogy példásan viselkedik.”⁸

1929. december első napjaiban Benczédi Domokos, az addigi, mészköi unitárius lelkész Torokóra ment. Boros György, unitárius püspök felkérte Balázs Ferencet a lelkési állás megpályázására. Balázs Ferenc meg is ragadta az alkalmat, amivel eleget tett lelkiismerete régóta történt szólítgatásának. 1930. április 30.-án tartotta meg beköszöntő beszédét, melyen nagyszámú unitárius és más felekezetű⁹ hívő vett részt.

Vallásos meggyőződése

Balázs Ferencet nagyon sok lealacsonyító jelzővel illették életében. Pl. **moszkvai**, vagy **bolond** papnak, sőt **istentagadónak** nevezgették. Olyan megjegyzést is találtam, amikor **kommunistának** titulálták. Éppen e miatt állította saját magáról azt, hogy ő első sorban vallásos ember, aki lelkész, pap és próféta. Hívőnek mondtam, hisz ő ugyanezt állította magáról: „Rendre még egy isteni valóságban is hitem támadt – írta. Minden ott szunnyadt bennem, csak napfényre kellett hozni. A világ cél elhívése nem volt több nálam, mint a kicsiholt szikra, amelynek hatása alatt meglé-
vő, ősi elemek egyesülnek, új alakot vesznek föl; de ami tovább él és hat, az már nem e szikra, hanem a létrehozott új valóság. Életemben én már régtől fogva természetem szerint és tudásom nélkül a világ-
egyetem céljait követtem; egyéniségemet neveltem és a szeretet szálait erősítgettem. Az Istent is már régen

éreztem, csak nem neveztem annak. Minden dologhoz valami titokzatos ragaszkodás fűzött, testvéremnek éreztem minden élő és élettelen dolgot, vonzódtam a mindenben élő isteni lélekhez. Most az értelmi elhívés szikrája új és diadalmas valóságot teremtett érzéseimből és akaratomból. Vallásom támadt. Szilárd alapokra került az életem.”¹⁰

Balázs Ferenc, unitárius, keresztény vallásos fel-fogását az alábbiak szerint határozta meg:

1. Istenre a csodálkozó gyermek önfeledt szeretetével tekintett. -
2. Jézusi szeretet-szellem hatotta át. -
3. Érvényesült benne a vallásszabadság szelleme. -
4. Isten segítségével saját erőforrásaiból épült. -
5. Sohase kész: állandóan épül, gazdagszik, szilárdul. -
6. Verhetetlenül optimista, a végtelenségig.¹¹

Balázs Ferenc tudta, hogy nagyon nehéz feladat előtt állt akkor, amikor a vidéki, lelkészállást elfogadta. Tisztában volt azzal, hogy a racionalista, elvont síkon megismert Istent közel kell vinnie a falusi ember alacsonyabb igényű értelméhez, de annál magasabb követelményű lelki világához. „Legnehezebb, egyben legsarkalatosabb lelkési feladatom előtt álltam – írja. A tudományos és bölcsészeti magaslatra emelt vallás igazságait egyszerű, szemléletes, közérthető, s mégis erőteljes, étellel lüktető fogalmakkal kellett kifejezni. Ha ez sikerül: a remények kapujában állok, ha nem; akár azonnal szegre akaszthatom a palástomat és elmehetek teológiai tanárnak papokat nevelni; ahhoz nem szükséges nép nyelvén beszélni tudni, a nép gondolkozására tekintettel lenni. Az Isten fogalmából kellett első sorban Isten-hitet teremteni.”¹²

Lelkész, pap, vagy próféta?

Balázs Ferenc érezhetően idegenkedett a lelkész kifejezéstől. Inkább papnak nevezte magát. Azt azonban hangsúlyozta, hogy a próféta kifejezés az, ami a legjobban lefedi élethivatását. A lelkési szolgálatot, mint olyant maga is hivatásnak tartotta, de ezt egyfajta kettősségben értelmezte. Egyik oldalon úgy mutatja be a lelkészt, mint, aki az egyház szolgája, tehát az egyház alkalmazza és fizeti őt. Ennek értelmében tehát a lelkész: „az Isten szolgája, az Isten embere is.”¹³ A másik oldalon úgy ábrázolta a lelkészt, mint a szabadság élvezőjét.

7 Unitárius Egyház: 1928. 20. Évf. 2. Sz. 3. Old.

8 Balázs Ferenc: A rög alatt; Torda, 1936. 8. Old.

9 Református és ortodox hívő.

10 Balázs Ferenc: A rög alatt; Torda, 1936. 100-101. Old.

11 KerMagv; 1971. 77. Évf. 182. Old.

12 Balázs Ferenc: A rög alatt; Torda, 1936. 116. Old.

13 Balázs Ferenc: A rög alatt; Torda, 1936. 96. Old.

Balázs Ferenc több akart lenni, mint az „áldást-békességet” hintő lelkész. Éppen ezért is talált lelkész társai körében bizonyos fokú ellenzésre és meg nem értésre, hiszen képtelen volt elhallgatni ezt a felismert igazságot. Sok helyen – mondta – a lelkész „csak kenyér kereső szolgál, aki örvend, ha békén hagyják s dehogy zavarja több vizet, mint amennyi a malmára folyik.”¹⁴

Vallotta, hogy az a lelkész, aki csak vasárnap törődik a híveivel, az „nem is keveredik bele kellemetlenbe, nem is kellemetlenebb ügyekbe. Az olyan ellen nem lehet kifogást és panaszt emelni. Az senkit meg nem sért, senki érdekét nem veszélyezteti, a gazdagot nem támadja, a szegényt nem bosszantja, a községi bírót nem vonja kérdőre s a szolgabíróval esztendőben csak egyszer találkozik.”¹⁵ Ezek után megismételhetem a kérdést? Ki a lelkész, a pap, vagy próféta. Balázs Ferenc idegenkedett a lelkész és pap kifejezésektől, s így, tehát a harmadikat választotta. A bibliai próféták életét, sorsát figyelte. A saját életcélját, terveit szemlélte. Szólni, tenni, megváltoztatni, jobbra alakítani, fejleszteni akarta az életet. A próféta szerinte mindig megmondja, amit akar, s így ezzel bizony megzavarja az emberek nyugalmát. Szerinte a próféta az „isteni élet fáklyavivője. S az isteni élet a meg nem álló, folyton előre néző fejlődés. Kilendíti az embereket a megszokott kerékvágásból. Mindig a jobbat követeli. A hagyományokat alapul használja, nem törvénynek. Az emberek kívánságát az isteni akarathoz méri. Lelkész vagyok – mondja: egy kicsit pap, nagyobb részt próféta.”¹⁶ Ebben a látszólagos megalkuvásban arra is felfigyelt, hogy nehéz a lelkészi szolgálat és keserű a lelkészi kenyér. De a lelkész, mert Isten prófétája, Isten embere, hivatása úgy cselekedni, hogy az emberek kövessék és szeressék is ugyanakkor. Ő is be kellett lássza, hogy a „harag kijár a prófétának, a szeretet a papnak. Nekem jut mindkettőből bőségesen” zárta a gondolatot Balázs Ferenc.

Istentiszteleti szolgálatai

Balázs Ferenc felfigyelt arra, hogy lelkésztársai közül korában nagyon sokan „szépen kicirkalmazott szónoki műveket” adtak elő nagyon kevés hatással. A színjátszás területére utalható hanglejtés, mimika váltakoztatásában a lelkészi hivatás megjátszását vélte felfedezni. Vallomásaiból kiderül az a megállapítása, hogy a templomba járó embernek többre van szüksége, mint hogy végig nézzen egy művészt. Az

emberek lelkiileg szomjúhozzák az élet igazságait, fáradtak, megbántottak. Ott keresnek enyhülést, pihenést, vigasztalást. Ez pedig csak akkor lehetőség és valóság, ha a lelkész arra törekszik, hogy elmélyítse a lelküket megülő érzést. „Válassza ki az élet valamely mozzanatát és mutassa be az isteni csillogását a látható rosszban is. S akkor már előkészítette a talajt arra, hogy most a hívek öntsék ki lelküket.”¹⁷

Az úrvacsoraosztásokkal kapcsolatosan elmondhatom, hogy pl. a karácsonyi ünnepek alkalmával az együvé tartozás központi gondolatával és ugyanakkor a szeretet tökéletes és mindent elfedező hatalmának kihangsúlyozásával foglalkozott. Húsvétkor a teherviselés vállalására biztatta híveit, mi által igyekezett erőt önteni beléjük, hogy végig tudják járni a kálváriás utat. Meg kell jegyeznem azt is, hogy általában saját maga is új erőt várt a kenyér megtörésétől.

Balázs Ferenc nehéznek tartotta a temetési szertartást. Minden híve meglegedésére azonban ezt sem tudta elvégezni. Ő ugyanis, a helyett, hogy ünnepélyességet vitt volna beszédébe és valamiképpen arra törekedett volna, hogy „megmozgassa a lelkeket” valamilyen könnyfakasztó szavakkal, ha alkalom volt rá, akkor ő éppen a halott családjába tartozó édesapát korholta iszákossága miatt mindenki nagy álmélkodására és szörnyűlködésére. Erről a szolgálatáról azonban azt jegyezte fel Balázs Ferenc, hogy „mint a teljesítmények csúcsa” emelkedett ki a többi szolgálat közül.

A vallásos estélyek tartásával kapcsolatosan feljegyezték, hogy a kezdeti időszakban megőrizték vallásos jellegüket, de a Népfőiskola megjelenésével az irodalmi irányulás lett a hangsúlyosabb. Ezeknek az alkalmaknak azonban Balázs Ferenc véleménye szerint volt nevelő hatásuk, ahonnan az emberek felfrissülve, mosolygós derűvel, életre ébredten távoztak. „Kicsi lámpáikat gyújtogatták, hogy haza találjanak; a lelkük már égett; a kivonuló sokaság folyam volt, mely boldogan és hálásan ölel körül, ömlött el melletttem”¹⁸ – írta.

Pásztorációs munkája

Éppen népnevelő tevékenysége miatt kissé elhanyagolta ezt a munkát. Ez azonban nem jelentette azt, hogy lelkéből ne adott volna mindenkinek egyformán szeretetet. Nagyra becsülte az embereket, s talán éppen ebből az önzetlenségéből fakadt azon figyelmetlensége, melynek következtében hívei

14 U. o. 188. Old.

15 U. o. 58. Old.

16 U. o. 192. Old.

17 U. o. 64-65. Old.

18 U. o. 66. Old.

közül nagyon sokan visszaéltek jóságával. „Még egy kötelességem van – mondta -, amit megosztott lélekkel végzek. A hívek látogatása. Pedig tudom, az egyike a legfontosabb lelkeszi feladatoknak s valahányszor időt szakítok arra, hogy valakit, akárkit meglátogassak, az a félóra, vagy óra a legtisztább öröm. Akkor nem állít minket semmi hivatalos formába az élet. Nem kell neki prédikálnom, nem figyelmeztetem fizetési kötelezettségére, nem akarok megszavaztatni semmit. Vagyunk, élünk, létezőnk. /.../. A szeme határozottan csillog az örömtől, hogy meglátogattam. Hiszen ha gyakrabban eljöhetnék, nem volna semmi baj.”¹⁹

Valláserkölcsi nevelése

Ebben a tevékenységében egyéni utat keresett magának Balázs Ferenc. Lenyűgözően mesélt, s sok esetben valósággyá, élővé varázsolta a lehetetlen dolgokat is. Ezt azért tette, hogy a gyermekeket valamilyen csapódás ne érje akkor, amikor érdeklődési körük kiszélesedik, s szembe találják magukat az élet égető kérdéseivel. Az volt az elképzelése, hogy a gyermek érdeklődését kell felébreszteni, de ugyanakkor fellobbantani benne az alkotó kedvet is, valamint az önállóságot és annak szeretetét. Felismerte a vallásos nevelés célját, amit abban határozott meg, hogy tudatosan kell beállítanunk „az isteni élet sodrába; teljesíteni az isteni célt: az egyéniséget kifejleszteni és a szeretetet elmélyíteni, kiterjeszteni”²⁰ – a legfontosabb követelmény a gyermekek vallásoktatásában.

Utószó

1933-ban tüdőbaja nagyon legyengítette. 1934-ben szentelték pappá, de a következő évben már 6 hónapi szabadságot kért és kapott. 1936 augusztusában kérte nyugdíjazását. Már a kórházi ágyon feküdt, amikor meglátogatta egyik barátja, aki a következőket írta erről a kinos, hangtalan találkozásról: „Feri már beszélni alig tudott. Csak nézett rám hosszan, melegen, hálásan azzal a szép sugárzású két nagy szemével, hogy hát még láthat. Minden kérdés ott ült a csontra aszott s még jobban kidomborodott – megint Gandhi – vagy székel homlokodon. Minden kérdés, ami volt, és amire már nincs válasz. Néha a párnába fúrta a fejét, majd ismét hosszan nézett. Soha ennél kinosabb beszélgetést. Én süket voltam, neki már meg nem volt hangja. Egy-egy szép szót néha Kriszti közvetített (a felesége), de ő is inkább a tekintetével. Megértő tekintetével, hogy most már úgy is mindegy, itt nincs

több szó, amit élve folytassunk”.²¹

1937. május 22-én halt meg Tordán.

Forrásmunkák

1. Balázs Ferenc: A rög alatt. Torda 1936.
2. Balázs Ferenc: Bejárom a kerek világot. Cluj-Kolozsvár, 1929.
3. Horváth Szabó István: Balázs Ferenc. Kriterion, Bukarest, 1983.
4. Kacsó Sándor: Fogy a virág, gyűl az iszap. Kriterion. Kuk. 1974.
5. Balázs Ferenc: Kis Hittan. Torda, 1932.
6. Pálfi Márton: Balázs Ferenc: Bejárom a kerek világot. KerMagv. 1930. 62. Évf.
7. B.gy.: Közérthető Evangélium. KerMagv. 1937. 69. Évf.
8. Benczédi Pál: Balázs Ferenc új könyve. KerMagv. 1936. 68. Évf.
9. Kővári Jakab: Még egyszer Balázs Ferenc „A rög alatt” c. könyvéről; KerMagv. 1936. 68. Évf.
10. Lőrinczy Géza: Erdélyi Csillagok. KerMagv. 1935. 67. Évf.
11. Mikó Imre: Akik előttem jártak. Kriterion. Bukarest. 1976.
12. Mikó Imre: Balázs Ferenc most volna 75 éves. KerMagv. 82. Évf.
13. Mikó Imre: Balázs Ferenc végrendelete. KerMagv. 82. Évf.
14. Lőrinczi László: Balázs Ferenc vallása. KerMagv. 1977. 83. Évf.
15. Dobai István: Emlékek Balázs Ferencről. KerMagv. 1977. 83. Évf.
16. Balázs Ferenc: Valóság és legenda a vallásos nevelésben. KerMagv. 1934. 66. Évf.
17. Szent-Iványi Sándor: Balázs Ferenc 1901-1937. KerMagv. 1937. 69. Évf.
18. Balázs Ferenc: Dávid Ferenc és a szellemtudományok. KerMagv. 1936. 68. Évf.
19. Szentmártoni K.: János Zsigmond élet és jellemrajza. KerMagv. 1935. 67. Évf.
20. KerMagv. 66., 83., 69., 55., 82. Évf.
21. Unitárius Közlöny: 17., 20., 22., 33., 34., 37., 38., 40., 41., 43., 44., 45., 46., 47. Évf.
22. Unitárius Szószék: 1921. 14. Kötet. 4. Sz.; 1923. 16. Kötet 1. Sz.; 1931. 24. Kötet 3-4. Sz., 1933. 26. Kötet 1-2. Sz.
23. Utunk, évkönyv. 1968.; 1971.
24. Korunk, 1936. 11. Évf. 9. Sz.
25. Brassói Lapok, 1936. 16. Évf. 26-27. Sz.

PAP GY. LÁSZLÓ
DEBRECEN

19 U. o. 62. Old.

20 U. o. 134. Old.

21 A Hét; 1976. 7. Évf. 43. Sz. 4. Old.

Szervét Mihály díj átadása

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének közgyűlése évekkal ezelőtt elfogadta a Szervét Mihály díj jelölésére és adományozására vonatkozó szabályzatot.

Évente egy arra érdemes, az egyházáért odaadóan munkálkodó élő személy és egy elhunyt személynek adományozható a díj.

2022-ben az Egyházkerület Képviselő Tanácsának egyhangú javaslatával szavazta meg a közgyűlés május 28-án, hogy dr. Kiss Balázs, az Unitárius Alapítvány elnöke, EKKT, Főtanácsi és Zsinati tag kapja a díjat. Dr. Kiss Balázs folyamatosan jelen volt, minden testületben elfogadta a megbízást, részt vett aktívan önkéntesen az egyház életében. Kitűnő, példamutató egyházi világi vezetői munkát végzett.

A második felterjesztés a poszthumusz díjra jelölt Elekes Huba, néhai miskolci gondnok volt.

Kriza János helynök terjesztette elő a jelöltet.

MUE ME közgyűlés egyhangú igen szavazattal megszavazta, hogy a 2022. évi Szervét Mihály poszthumusz díjat néhai Elekes Huba atyánkfia kapja.

Dr. Kiss Balázs szót kért a közgyűlésen és meghatódottan köszönte meg a díjat. Elmondta, hogy örömmel szolgálta és szolgálja az egyházat. Minket az unitárius hit, a remény és a szeretet tart össze. Azt kívánja, hogy még sokáig dolgozhassunk együtt.

Azt tanácsolta, hogy fojtsuk el időben a rossz indulatot, a személyeskedés, a viszály nem visz előre. Számos komoly fejlesztés folyik az országban. Szépen ívelő pályán vagyunk.

Elekes Huba poszthumusz díját, a fiának adta át Miskolcon Kriza János helynök.

Az alábbiakban közöljük dr. Kiss Balázs laudációját, melyet dr. Szent-Iványi Ilona állított össze az elnökség nevében és olvasta fel a közgyűlésen.

DR. KISS BALÁZS

Szervét Mihály díj jelölt méltatása a 2022. május 28-i MUE ME közgyűlésre

1947. Jún. 6-án született Pápán. Édesanyja Adorján Alice, Édesapja Kiss Zoltán a magyar ejtőernyőzés alapító tagja, akit 1952-ben koholt vádak alapján megöltek, osztályidegenként, nehezen élt a család.

Általános és középiskolai tanulmányait szülővárosában, Pápán végezte, majd a mai Corvinus Egyetemen diplomázott és szerzett doktori fokozatot. Döntően egészségügyi közgazdaként dolgozott a SOTE, OÉTI, Várpalota, Kecskemét Megyei Kórház, István Kórház, DOTE, OTH gazdasági főigazgatóként, OEP Fővárosi vezetőként, majd Környezetvédelmi Min. főcsoportfőnökként ment nyugdíjba.

Szülei unitáriusok voltak, mint ahogy öt gyermeke is az. Két testvére közül Réka Csilla 2019-ben elhunyt, Bódog Zoltán a Zala megyei közgyűlés elnökeként ment nyugdíjba.

Rázmány Csaba püspök úr működése idején kapcsolódott be aktívabban Egyházunk munkájába, az Unitárius Alapítvány tagja, majd elnöke lett, zsinati tag, EKKT választott tagja, a Bartók Béla Egyházközség presbitere.

Dr. Kiss Balázs önkéntesen, példamutató módon végzi világi vezetői feladatát az egyház számos testületében, lelkiismeretesen, szeretettel, elköteleződéssel.

A jó Isten éltesse sokáig és adja, hogy még sokáig folytathassa egyházépítő tevékenységét!

Méltatás Elekes Huba 1961–2017

Néhai **Elekes Huba Lehel** élete **1961-ben** kezdődött az erdélyi **Brassóban**. Ősi székely és nemesi oklevéllel rendelkező unitárius család leszármazottjaként, szülei egyetlen gyermekeként olyan életre szóló nevelésben részesült, mely egész életét végigkísérte. Élete a szerénységgel és alázattal párosuló, az **emberek iránti tiszteletében és önzetlen szeretetében mutatkozott meg**. „Otthonról” hozta magával azt a szellemiséget, mely a családi példán túl istenszerető, Istenéhez és egyházához élete végéig hűséges emberré tette, a hagyományokat hűen őrizte és tisztelte.

Tanulmányait Brassóban végezte, ott érettségizett majd a brassói erdészeti egyetemen tanult tovább és erdészmérnöki képesítést szerzett. Pályaválasztása nem volt véletlen, hiszen olthatatlan vágygal szerette a természetet, az erdőt, melynek nagy ismerője volt. Egyházközségének, az Észak-magyarországi Unitárius Szórványegyházközségnek szabadtéri gyülekezeti találkozóin – melyeknek helyszín választásában mindig nagy körültekintéssel segített – mindig örömmel hallgattuk ismertetését a bennünket körülvevő, fákról, növényekről, erdei látnivalókról.

1987-ben Brassóban szerette meg, majd vette feleségül Évát (elhunyt 2018-ban), akitől 1998-ban született meg **Huba Levente** fiuk. 1989-ben hagyta el szülővárosát és települt feleségével Miskolcra. Az Észak-erdő Zrt.-nél helyezkedett el és dolgozott haláláig. Bár elköltözött szülőföldjéről, de iránta tanúsított szeretete végig megmaradt. Rajongott Székelyföldért, évente – ha tehetette – többször is hazalátogatott, szerette a tájat, a vidéket, az embereket.

Közösségi ember volt, olyan ember, akinek volt meglátása, törődése népe és közössége iránt. Nagy terveket szőtt, amikor 2004-ben megalakult Miskolcon a kis gyülekezet melynek gondnoka lett. Munkájának elismeréseként többször újraválasztották, halálakor is ezt a tisztséget viselte. A nagyobb unitárius közösség iránt érzett felelősségtudta és tenni akarása is példás volt, ezért választás útján tagja volt az Egyházkerületi Egyházi Képviselő Tanácsnak, valamint az Unitárius Alapítvány kuratóriumának.

Ha életére tekintünk, őszintén elmondhatjuk, hogy Elekes Huba rövid élete ellenére, tartalmas életet élt, szerette az életet, úgy élt, hogy emberségében, tisztességében mindvégig minta tudott közössége és embertársai számára. Tette ezt azért, mert unitárius keresztény emberként vállalta Istentől a rábízott feladatot, minden erejét, egész életét latba vetette a jó cselekedetek érdekében. Mert a keresztény hivatás egy olyan ajándék, amelyet az embernek minden ügyességével, bölcsességével és szeretetével gyümölcsöszetni kell. „*Jól vagyon jó és hű szolgám, a kevesen hű voltál, sokra bízlak ezután. Menj be a te uradnak ünnepi lakomájára.*”

Halálának 5. évfordulóján, tisztelettel ajánlom a posztumusz Szervét Mihály-díjra.

Toronyépítés

„Aki tornyot akar építeni, nem ül-e le előbb, hogy kiszámítsa a költségeket, vajon futja-e pénzéből, hogy fel is építse?” Lk 14,28

A példabeszéd előzményeként a **vendégséget szerzett gazdáról** szóló példázatot olvashatjuk Lukács evangéliumában. Emlékeztetőül, hogy arról a gazdáról van szó, aki készen állt a barátai, ismerősei részére elkészített vendégséggel. A tanulság: *sokan vannak hivatalosak, de kevesen, akik részt is vesznek Isten országa*

vendégségében.

Mai példabeszédünk tartalma mindenki számára érthető. Lk 14,25-33

A **példabeszéd mondanivalója** szerintem legalább öt témakörben tárgyalható.

Az **első** az **építés**. Alig van közöttünk, akiben előbb-utóbb ne születne meg saját házának építési vágya. Kétféle típus létezik ilyen szempontból: az egyik **szerény**, a másik **álmodozó**. Érdekes mondást jegyeztek fel Socratesről az építéssel kapcsolatosan. A gondolkodót kérdezte valaki, hogy nagy ember létére miért épít olyan kicsi házat? A bölcs ezt válaszolta: *Csak ezt tudnám megtölteni jó barátokkal*. Hány helyiségre van szükségünk, illetve azoknak, akik hozzánk látogatnak? Van-e annyi jó emberünk, jó barátunk, hogy adott esetben gond legyen elszállásolásuk?

A **második** mondanivalót a **számvetésben** találjuk. Minden okosnak bizonyuló ember, - még az is, aki időközönként beleesik az álmodozás csapdájába, leül és számot vet anyagi és erkölcsi lehetőségeivel, hogy mekkora ház építésére képes. Manapság kétféle házat látunk. Az egyik kisméretű, takaros, - ebből van kevesebb, a másik pedig palota formájú, díszes, giccses, esetenként fallal körbekerített.

A **harmadik** mondanivaló az **alaprakásra** összpontosít. Erkölcsi és anyagi világunk meghatározója, hogy minden jó alapon fekdjön. Ha nincs jó alapokra helyezve emberi, vagy családi életünk, akkor előbb-utóbb összeomlik az ember, szétbomlik a család.

A **negyedik** mondanivaló a következő kérdésben található: *Be tudjuk-e fejezni az elkezdett munkát?* Összetett kérdés, hiszen nemcsak attól függ, hogy számba

vettük-e erkölcsi és anyagi lehetőségeinket, nem csak a megfelelő alap elkészítésének függvényében tekinthetünk épületünkre, hanem egy elmaradhatatlan fontos tényezőre is: Egyetlen régi példa: a Babel tornyának építési története.

Az ötödik, és egyben utolsó mondanivaló a **csúfolkodás** valóságát ismerteti. Hajlamosak vagyunk arra, hogy kárörvendve csúfolkodjunk embertársainkkal, ha valakinek „beletörött bicskaja a vállalkozásába”, az építkezésébe. De bizony jelen van e csúfság akkor is, ha valaki, éppen lehetőségeihez mértezi a tervbe vett építkezést, s viszonylag kunyhót épít a „paloták” szomszédságában. Nincs létjogosultsága ennek a csúfolkodásnak, hiszen minden felépített ház elismerést követel az építő részére, és minden felépített ház szégyene, ha elzárkózik a szeretet, a vendégszeretet elől.

Lássuk a példabeszéd időszerűségét!

Az első két pontban **épületünk** adja az időszerűséget. Üljünk le ismételtén és gondolkodjunk el azon, hogy lenne-e elég lelki és anyagi erőnk ahhoz, hogy megalapozottan felépítsünk magunknak egy új épületet, talán egy öregotthont? Lenne-e elegendő pénzünk ahhoz, hogy elkészíttessük a szükséges terveket. Ténylegesen hány szobára lenne szükség? – tevődik fel nálunk is a kérdés. Éppen annyira, amennyit megtölthetünk szeretettel. Amikor pedig nem lesz, aki megtöltsen ezeket a helyiségeket a lelkület őszinteségével, akkor kiadhatjuk pénzért a kereskedőknek, hogy irodaként, raktárként, stb. használják.

Isten országának alaprakását mások végezték el helyettünk. Nekünk csak az maradt, hogy megfontoltan építgessünk rá.

Utolsó előtti kérdés, hogy be tudjuk-e fejezni elkezdett építkezésünket? Isten akarata érvényesül. Ő mondja meg, hogy meddig tart az adott gyülekezetek unitáriusainak építkezése.

A csúfolkodás kérdéséről nem beszélek, hiszen saját tapasztaltam, hogy egyik megszólta a másik unitáriust, hogy neki csak ennyi van, vagy ha sok van, akkor elzárkózik „*alacsonyabb*” rangú embertársa előtt. Szégyen, ha ilyen tapasztalunk nagy családjunkban.

Mi kimondottan Isten segítségével építgetünk Isten dicsőségére és mindannyiunk örömére. A további építkezésünkben pedig segítsen meg a gondviselő Isten!

PAP GY. LÁSZLÓ
DEBRECEN

A Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség fennállásának 120 éves hálaünnepé

„A hit Isten ajándéka”, hiszen többek között a családkunk hite vezetett el a rendkívüli eseményig, a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség fennállásának 120. évfordulója alkalmából tartott hálaadó istentiszteletig. Meghittségben érkezünk el a fennkölt pillanatig, amelyet hosszas, alapos felkészülés és előkészület előzött meg. Talán a meg nem alkuvó tenni akarást emelném ki, amellyel a családom az ünnepi alkalmat kezdeményezte és megszervezte. Férjem egyike azoknak a leszármazottaknak, akik egykor a füzesgyarmati egyházközséget alapították, ezért nem volt kérdés számomra, hogy mintegy egy évtizede elvállaltam az unitárius gondnoki szolgálatot és a nemrégiben tartott ünnepség szervezését.

Az egyik talán legfelemelőbb pillanat az volt, amikor a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség megalakulásakor, 1902. július 27-én elhangzott, a „Sionnak hegyén...” kezdetű egyházi ének közös éneklése. Vörösmarty Mihály *Szózat* című költeményét idézve „Mégfogya bár; de törve nem” várja a gyülekezet minden alkalommal az istentiszteletre hívó harangok kongását, amelyet a hálaadó istentiszteleten is tapasztalhattunk. A gondviselő szeretetének hála sokan, sokféle helyről érkeztek hozzánk és a kis templomunk megtelt szeretettel és

reménnyel. Magasztos eseménynek lehettek a résztvevők is tanúi, amellyel tiszteletünket fejeztük ki a múlt század alapítóinak.

A hálaadó istentiszteleten főtisztelendő Kovács István a Magyar Unitárius Egyház püspöke, illetve Kriza János püspöki helynök szolgált. Kovács István püspök úr megköszönte a füzesgyarmati unitárius Testvéreknek a hűséget, mellyel megőrizték unitárius hitüket és megtartottuk az eseményhez méltó és felemelő ünnepséget. Az istentiszteleten Elekes Botond Áron egyházkerületi főgondnok, Székely János ny. unitárius lelkész, Tóthné Orosz Ildikó és Tóth Zoltán füzesgyarmati református lelkészek, Jakab Zoltán Tibor katolikus plébános, valamint jómagam tartottunk köszöntő beszédet. A hálaadó istentiszteleten Kiss Török Ildikó színművésznő, a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség első lelkészének unokája, valamint Hegyesi Dominika közreműködött, akik hozzájárultak az esemény színvonalának emeléséhez. Az ünnepséget egyik lányom, Kovács Laura Mária konferálta, valamint felolvasta dr. Vitézy Eszter a Kulturális és Innovációs Minisztérium miniszterhelyettesének üzenetét.

Ahhoz, hogy a 120 éves Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség ennyi időn át megmaradjon, folyamatos küzdelmekkel kellett szembenézni. Az elmúlt években a koronavírus-járvány kihívásait, most a lelkészhiányt szükséges megoldani. Az unitárius közösségünknek belülről kell változnia, hiszen szükség van a megújulásra. Ehhez nem elég az elképzelés, támogatásra is szükség van. Valóban sokat számít az, ha egy megújult környezetben tudnak a hívők vallási, akár közösségi életet is élni. Számos követendő példát láthatunk magunk előtt - amelyek véleményem szerint -, az egyházközség fennmaradásában hozhatnak előrelépést.

**KOVÁCSNÉ CZEGLÉDI MÁRIA TÜNDE
GONDNOK**

Beszámoló a Hódmezővásárhelyi Unitárius Találkozóról

Július 2-án végre megrendeztük az eredetileg tavaszra tervezett találkozót. Az igazi nyári hőség elenére vendégeink érkeztek Győrből, Debrecenből, Budapestről és Kecskemétről. Remélem, hagyományt teremtünk ezzel a rendezvénnyel, és évről évre találkozunk majd. Röviden leírnám, hogy hogyan is került erre sor.

Az egyházközség jelenlegi vezetése 2020. március 15.-én alakult, nagyrészen új tagokból áll, és többségében olyan emberek alkotják, akik nem különösebben jártasak egy egyházközség működtetésében. A tisztújító Közgyűlés másnapján elkezdődtek a COVID elleni szigorítások, és hirtelen egy teljesen ismeretlen helyzetben találtuk magunkat. Lelkesedésünk ugyan volt, de tapasztalatunk nem nagyon. Jól jött volna, és tulajdonképpen jól jönne most is, ha mások tapasztalataira is támaszkodhatnánk. A Keblitanácsban többször felmerült, hogy jó lenne ismernünk a többi egyházközség elöljáróit, hogy valamennyire megismerjük mások gondjait, problémáit és az azok megoldására vonatkozó ötleteiket. Hogy tanácsstalanságunkban ta-

nácsot, vagy legalább biztatást kaphatnánk.

Sajnos szinte az egész Magyarországi Egyházkerület szórványnak tekinthető. Az egyházközségek a budapestiek kivételével elég messze esnek egymástól, és szinte semmilyen kapcsolat nincs köztük, tulajdonképpen nem is ismerik egymást. Valószínűleg nagyrészt ugyanazokkal a gondokkal küzdenek, de mindenki egyedül, mások segítsége nélkül. Az, hogy az egyházközségek nem tartanak fenn kapcsolatokat, és az emberek csak a saját egyházközségük tagjait ismerik, hosszabb távon oda vezethet, hogy

a kisebb egyházközségek elsorvadnak. Egyáltalán nem lehetetlen, hogy akár a mi egyházközségünk is némi vegetáció után megszűnhet, ha nem vigyázunk. Ahányszor bemegyek az imaterembe, mindig látom, hogy ott állnak oldalt a dunapataji székek, és emlékeztetnek arra, hogy nem törvénytörő az, hogy amit az emberek nagy lelkesedéssel létrehoznak, az tartósan fenn is marad. Talán Dunapatajról is jöttek volna néhányan, ha valamit másképpen csinálnak. Úgy gondoltuk, ezen változtatnunk kell, ha hosszabb távon fenn akarunk maradni, és fejlődni szeretnénk.

Ezért gondoltunk arra, hogy kellene valamilyen rendezvény, amin találkozhatnánk, beszélgethetnénk múltról, jelenről, jövőről, vagy bármiről, ami az egyházközségeinkkel kapcsolatban eszünkbe jut. Tulajdonképpen hasonló, mint valamilyen gyűlés, csak a szokottnál tágabb körben. Eredetileg nem a forró nyárban szeretnénk volna megrendezni, hanem május elején, de valahogy mégis eltolódott.

Ezt az alkalmat tekinthetjük akár gyűlésnek, akár konferenciának. Azzal a különbséggel, hogy a tárgysorozat eléggé egyszerű volt, a nyitó áhítat után rövid bemutatkozás, utána szünet következett, aztán ebéd, majd délután ugyancsak szünettel folytattuk. A szünetek kötetlen beszélgetésekkel, ismerkedéssel teltek. Azzal váltunk el egymástól, hogy hasonló találkozókat rendszeresen kellene tartani. Legközelebbre remélem neve is lesz, és jövő májusban már lehet, hogy Vásárhelyi Tavaszi Szünet Unitárius Találkozó néven hirdetjük, hiszen úgyis mindig mindenki a szünetet várja.

A szervezésben a legnagyobb nehézséget a kommunikációs problémák jelentették. A későbbi találkozók könnyebb szervezése érdekében indítottunk egy Facebook csoportot Unitárius Találkozók néven, amibe mindenki jelentkezhet, aki a későbbi találkozókra vendégként vagy szervezőként részt kíván venni, akár nálunk, akár a saját egyházközségénél.

Végezetül ezen a fórumon is köszönetet szeretnék mondani a vendégeinknek, akik vállalták a nyári forróság megpróbáltatásait, és az idejüket ránk áldozták, valamint a mi egyházközségünk tagjainak is, akik munkájukkal lehetővé tették a találkozó megrendezését. Mert az ötlet persze jó volt, de önmagában semmi sem ér.

**BOHR FERENC GONDNOK,
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY**

Megújulás Debrecen belvárosában

A debreceni unitárius templom a szó szoros és átvitt értelmében is a református nagytemplom árnyékában, attól 300 méterre található. A templomot 1928-ban avatták, melyhez az akkori városvezetés anyagi, erkölcsi támogatást is biztosított, a mai nap ezzel hadilábon állunk, az unitáriusok kívül rekedtek a cívisváros felekezeti közti megmozdulásain, gyakorlatilag nem vesznek rólunk tudomást. Ez tény, amivel szembe kell néznünk, az okokra most nem térek ki, nem új keletű, összetett és több nézőpontból vizsgálendő a probléma.

Az elmúlt 10 évben a templom és a parókia Hatvan utcai homlokzata és lábazata igen rossz állapotba került, elsősorban azért mert nagy a gépkocsiforgalom, ezáltal nagyon erős a rezonancia, a helyzeten tovább romlott abban az időszakban, amikor a régi járda helyett térkövet tettek és a munkálatok során nagy gépek „forgolódtak” a környéken. A másik nagy fejtörést a víz okozta a templomtető egyes részein beömlő csapadék szintén tovább rombolta az ereszeljateket és a falfelületeket.

2020 nyarán felkértünk egy helyi építészmérnököt, hogy az épületek műszaki felmérését és műszaki állapotvizsgálatát készítse el. Az elkészített dokumentum alapján az egyházközség vezetősége, Elekes Botond főgondnokkal, Szász János és Román Tamás szakmai iránymutatása mellett a következő feladatokat határozta meg: 1. A templomtető teljes felújítása a beázás mentesség kialakítása, ezáltal más szerkezetek megvédése és az egységes utcai homlokzat kialakításának céljából. 2. Utólagos falszigetelések készítése. 3. A felszíni vízelvezetés biztosítása az épületek körüli járdák javításával, faltőben szigeteléssel, melynek eredményeként megszűnnek a felázások, falnedvedések és homlokzati károk. 4. Homlokzati hibák kijavítása és színezés a frekvenciát helyhez illő homlokzati megjelenítés érdekében. 5. Visszacsapó szelep beépítése a szennyvíz vezetékbe a visszaáramlás és épületkárok megelőzésére.

Az isteni gondviselésnek és segítő szándékú embereknek köszönhetően 2020 őszén már be is adtuk templomfelújítási pályázatunkat a Bethlen Gábor alapkezelő Zrt.-hez. A „Megújulás Debrecen belvárosában” nevet viselő pályázatunkban 15.000.000.-Ft összegű támogatást kérünk, mely az előzetes számítások és árajánlatok alapján elegendőnek bizonyult volna mind az öt munkafázis elvégzésére. 2021 nyarán értesültünk róla, hogy elnyertük a támogatást, melyet folyósítottak is részünkre. A pályázat előkészítő szakasza és a támogatási összeg rendelkezésünkre állása között eltelt egy év alatt azonban olyan mértékű anyag-, és munkadíjdrágulás történt, melyre a

korábbiakban nem volt példa. Az ismételt árajánlat bekérések során szembesültünk vele, hogy a szakértőink szerint legfontosabbnak ítélt felújítási munka (a tető renoválása), még a legalacsonyabb árat adó vállalkozó munkáját igénybe véve is a támogatási összeg mintegy 94%-át emészt fel. Azonban miután a tető felújítása a templom további állagromlásának megállítása szempontjából kulcsfontosságú kezdeményeztük a támogatási szerződés módosítását, melyet jóvá is hagyott a pályázatkezelő. 2021 novemberében megkötöttük a szerződést a tető felújítására, azonban miután anyagihiány (cserép) volt, a kivitelezés csak márciusban kezdődött meg és április elején vettük át a munkát, melynek eredményeképpen megtörtént a tetőszerkezet teljeskörű felújítása. A pályázatból fennmaradó összegből a homlokzatfelújítást előkészítendő finanszírozni tudtuk a málló részek eltávolítását és elszállítását, valamint még folyamatban van a pincszinten a visszacsapó szelep beépítése.

Tekintettel arra, hogy a kivitelezőnek megvolt a területfoglalási engedélye, illetve fel volt állványozva az utcafronti rész, kérelemmel fordultunk az egyházkerület vezetőségéhez, hogy amennyiben lehetőségük van rá, nyújtsanak anyagi segítséget a homlokzat felújításához. A Vezetőség nagyon gyorsan reagált és elfogadta az érveinket, így ennek köszönhetően májusban 3 millió Ft-ból megtörtént az utcafronti homlokzat, lábazat, valamint a kapubejáró kijavítása, alapozása és két soros festése valamint a nyílászárók mázolása.

Nagyon jó érzés ránézni a Hatvan utca 24. szám alatti épületre és most már ismét büszkén invitálhatjuk be mindazokat, akiknek nincsen vagy csak nagyon kevés ismerete van az egyházunkról, ugyanakkor erdélyi vendégeink előtt sem kell szégyenkeznünk az „állapotok” miatt. Hálásak vagyunk, hogy az Isten megsegített bennünket és minden nehézség ellenére sikerült befejezni a felújítást. Köszönjük a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. (támogatási szerződés: EEÖR-KP-1-2021/1-000053) és a MUE Magyarországi Egyházkerületének támogatását, segítségét. Illő módon “fel is avattuk” a felújított templomot, hiszen 2022. május 28-án az Egyházkerület itt tartotta éves, rendes közgyűlését, melyet Kovács István püspök úr is megtisztelt jelenlétével!

**CSÍKI ANDRÁS
GONDNOK**

190 óra

5 hónap hittantanítás. 7 iskola. Heti 11 tanórán 12 ragyogó gyermekszempár. Összesen 243 óra utazás. Az több mint 10 nap. Úgy hiszem, megérte azért a 190 megtartott óráért. Mert volt végtelen gyermeki kíváncsiság, millió értelmes kérdés, határtalan szeretet, megszámlálhatatlan aranyköpés, sok nevetés, kevés könny – csakis búcsúzásnál.

2014 nyarán, 16 évesen egy kalákatáboros gyerekekkel töltött nap után én elhatároztam, hogy pedagógus leszek, és egyetemi éveimig elég sokat tettem is azért, hogy közelebb kerüljek ehhez az álomhoz. A gondviselő Istennek azonban más volt a szándéka velem, más útra terelt és beiratkoztam teológiára, lemondva a pedagógusi hivatásról. Isten azonban tudja úgy húzni-vonni életünknek szálaait, hogy az Ő akarata és ember vágya találkozzon a létezés megismételhetetlen síkjában. Tavaly szeptemberben teológiai tanulmányaimat egy évre megszakítva Budapestre költöztem, decemberben pedig telefonhívást kaptam a helynök úrtól, hogy elvállalnék-e heti 10 vagy 11 hittanórát. Én, aki két állás között éppen a semmiben lebegtem, aki addigi életének egy jelentős részét pedagógusi álmaira készülve élte, akinek – később kiderült, hogy hamis – önbizalma a képzeletbeli plafont súrolta, ha gyerekekről volt szó, én szíves-örömmel álltam az egyházkerület rendelkezésére.

Az elmúlt 5 hónapban végzett fővárosi hittantanítás életem egyik meghatározó időszaka lett. Úgy is, mint az elmulasztott, elhalasztott álom valóra válása, és úgy is, mint határozott megerősödés a lelkeszi hivatásban – pedig ennek soha nem szenvedtem hiányát az elmúlt 5 évben, még ha a kihagyott év látszólag erre is engedne következtetni. Az első órán azonban rá kellett döbbennem, hogy másféle kihívás egy gyerekkel szemközt ülve, néha folyosón, könyvtárban helyet kapva hittanórát tartani, mint gyermektábor szervezni, vagy vasárnapi iskolát vezetni. Egy gyerek – egy szempár, egy hang, egy lélegzet, egy igény. Én ebben az utolsóban találtam meg a budapesti hittantanítás szépségét, lehetőségét.

Megtehettem, hogy minden órát az adott gyermek – egyetlen esetben gyerekek – igényeihez igazítottam.

Így lett ez a 190 tanóra változatos, inspiráló, tanulságos, tele kérdésekkel meg válaszokkal, őszinteséggel, nevetéssel és játékkal, illetve prédikációban idézhető tiszta, gyermeki gondolatokkal, kedves aranyköpésekkel. Mindenki teljes figyelmet kaphatott, többek között azért is, mert fegyelmezésre egyáltalán nem kellett energiát szánni. Ha felmerült kedvenc mese, regény vagy film, én egyik óráról a másikra megtalálhattam a módját, hogy összefűzzem azt a hittannal. Ha a tanításhoz kapott vagy vásárolt 6 társasjáték közül került kedvence a gyermeknek, azt vihettem az órára. Ha volt kérdése, bátran feltehetette, ha volt mondanivalója, bátran megszozhatta.

Tanultam én is rengeteget a gyerekekről és általuk. Tanultam önmagamról, a világról és Istenről. Tanultam a kompetenciahatárok kérdéséről, időmenedzsmentről. És hiába tudtam már, hiába szajkóztam már szószerűen is, most igazán megtanultam azt, hogy Isten útjai mennyire kifürkészhetetlenek. Időn és téren, éveken és országhatárokon átívelő, néha kanyargós, de mindig a világ-cél (Balázs Ferenc) felé igazgató ösvények az Ő útjai.

Hiszem, hogy ezekben a gyermeki szempárokban ott van a szintiszta jövő, és nem csak annak reménye. Hiszem, hogy ha lelkiismeretesen elvetjük a magokat, akkor idővel végtelen termés lesz a munka eredménye. Hiszek abban, hogy amíg Isten fogja

a mi kezünket, addig a gyermekét fogva mi jó irányba tudjuk igazgatni lépteit. Mindig szeretettel, hivatástudattal, olykor megfeszített munkatempóval, néha buszszal és vonattal, örökké bízva abban, hogy a jövő generációja kicsit jobb tud lenni, mint a miénk.

Nem 189 megtartott óra, nem 191, hanem 190. Az Örökkévaló kerekre simogatja életünket, így lesz a biztonsági örből hittantanár, a teológiai tanulmányait megszakító diákból egyházi alkalmazott. Hálás vagyok Istennek, hogy erre vezette – olykor bizonytalan – lépteimet és hálás vagyok az Egyházkerületnek, hogy lehetőséget adott erre az elmulasztott, elhalasztott álmom valóra válására, és ha csak fél évre is, de budapesti hittantanár lehettem.

**LŐRINCZI ESZTER
TEOLÓGIAI HALLGATÓ
SZÉKELYKERESZTÚR - KOLOZSVÁR**

TANÉVZÁRÓ ISTENTISZTELET BUDAPESTEN

Évekkel ezelőtt a három budapesti egyházközség megalapodott abban, hogy a fővárosi tanévnyitó és tanévzáró istentiszteleteket úgynevezett rotációs rendszerben osztják el.

2021-ben a tanévzáró ünnepség a Bartók Béla Egyházközségben volt, a tanévnyitó istentiszteletet a pestszent-lőrinci templomban szervezték.

Ennek értelmében a 2022. évi tanévzáró istentiszteletre a Nagy Ignác utcai templomban került sor, 2022. június 12-én, vasárnap.

A tanévzáró beszédet dr. Szent-Iványi Ilona lelkész jegyző tartotta, aki 9 éve a fővárosi hitoktatás elnökségi felelőse és kiveszi részét az iskolai hittanórákból is. „A rád bízott drága kincset őrizd meg!” - Pál apostoli Ige volt beszédének az alapja.

A szószéken Bakó-Nagy Zsuzsanna lelkész-hitoktató imádkozott, aki heti 12 csoportnak tartott hittanórát, egy iskolai évben közel 400 hittanórára utazott, 8 iskolába. Zsuzsa nagyon felkészülten és felelősségteljesen végzi ezt a

szolgálatot is.

A szószéki szolgálatot dr. Czire Szabolcs lelkész végezte.

A hitoktatók nevében Lőrinczi Eszter teológiai hallgató köszöntötte a jelenlévőket, személyes hangú hitoktatói élményeivel. Beszédét lapunkban közöljük.

Az ünnepségen néhány hittanos gyermek műsort adott Bernát Márta hitoktató szervezésében.

A kántori szolgálatot Mészáros Nóra zongoraművész végezte, aki heti 3 csoportban szintén részt vállal az iskolai hitoktatás nemes feladatában.

Szent-Iványi Ilona az egyházkerület nevében megköszönte a lelkészeknek, hitoktatóknak az elvégzett munkát és ajándékokat osztottak ki az oktatóknak és a tanulóknak.

Az ünnepséget szeretetvendégség zárta a belvárosi gyülekezeti teremben.

A fővárosi unitárius tanévzáróról Duna televíziós felvétel készült, melyet a Lét-Ige c. vallási műsorban közvetítettek.

SZENT-IVÁNYI ILONA

TANÉVNYITÓ ISTENTISZTELET A HÓGYES ENDRE UTCAI TEMPLOMBAN

Amint arról már beszámoltunk, a fővárosi gyülekezetek tanévnyitó istentiszteletét mindig másik templomban tartják. 2022. szeptember 11-én a Bartók Béla Egyházközség templomában került sor az ünnepi tanévnyitóra. A tanévnyitó beszédet dr. Szent-Iványi Ilona lelkész mondta, aki a szószéken imádkozott, majd Bakó-Nagy Zsuzsanna lelkész-hitoktató prédikált. Az ünnepséget Léta Sándor helyi lelkész köszöntője zárta, aki szeretetvendégségre invitálta a jelenlévőket.

Az alábbiakban Szent-Iványi Ilona tanévnyitó imáját közöljük.

Nagy Istenünk, tekints le Ránk!

Mennyei jó Atyánk!

Szívünkben és lelkünkben örömmel és hálával állunk itt szent hajlékodbán, midőn áldásodat kérjük, hitoktatókra és tanulókra a most induló tanév során.

Felidézzünk lelki szemeink előtt az előttünk járók példamutatását, elköteleződését.

Köszönjük Neked Atyánk a mi drága unitárius hitünket, azt hogy elhívsz minket valláserkölcsei értékeink megvallására.

Kérünk Téged adj erőt, hitet, kitartást a hitoktatóknak, hogy szeretettel végezzék ezt a csodálatos szolgálatot, és adj érdeklődő figyelmet és befogadó szívet a tanulóknak!

Jó Atyánk, időről időre próbára teszel minket, sokszor küzdünk időhiánnyal, hitoktató hiánnyal, szem-

besülünk a közömbösséggel, de mind ez nem veheti el azt a meggyőződésünket, hogy a megszerzett hitet és tudást tovább kell adni a következő nemzedéknek. Ez erkölcsi kötelességünk.

Segíts meg minket abban, hogy a hitoktatás szolgálataival is Isten országát építsük itt e földön.

Légy imádságos életünk bővizű forrása, hogy bölcs vezetésedből rajtunk keresztül mások is merítsenek! Ámen.

Beszámoló Egyházkerületi táborainkról

O.U.T. – Országos Unitárius Tábor

„E Földem a minden...”

... zengett augusztus 1-7. között megállíthatatlanul az OUT-Tábor dal az Országos Unitárius Gyerektáborban Magyarán, ahonnan élményekkel gazdagon térhettek haza a 8-13 éves gyerekek. Idén az „Unitárius Kincskereső” tematika zászlaja alatt a gyerekek elnyerhették az anyagi világ kincseit, megismerkedhettek vallási és kulturális értékekkel, rácsodálkozhattak Magyarán és környékének természeti kincseire, valamint lelki utazásuk során megláthatták milyen gazdagon megáldotta őket a jó Isten belső, lelki kincsekkel, értékekkel.

A tábor utolsó napján egy beszámoló újság is készült, melyet a gyerekek írtak és szerkesztettek. Következzék most egy összefoglaló ebből a kincses gyűjteményből:

Csucsai Bogi – Nagyon vártam már, hogy elkezdődjön a tábor, fogalmam sem volt, hogy mi fog történni, mert még nem voltam ilyen táborban. Sok fotót készítettem már a találkozásnál, aztán elindultunk. Először emeletes vonattal mentünk Vácig, utána piros régi vonattal Magyaránra. Ez már erdőben volt, én még nem jártam itt. Sokan ismerték már egymást én csak Márti néni ismertem, mert ő régen volt már hittan tanárom. Reméltem, hogy lesznek majd

barátaim és már szerencsére a vonaton elkezdünk a többi lánnyal beszélgetni.

Árpi – Örültem, hogy újra eljöhettek a táborba, annak is nagyon örültem, hogy az új táborvezető, akit még nem ismertem rögtön focizni kezdett velem.

Gergőék – Megérkeztünk Magyaránra, a szállásunk faházakban lesz. A barátok, testvérek együtt ez jó. Utána ismerkedés volt, mindenki kicsit még megszeppent volt, nagyot nevtünk a sok Ákoson és Bogin. Mindenki elmondta, hogy milyen állapot a kedvence. Megbeszéltük a tábor szabályait, na akkor azt hittük itt valami nagy szigor lesz, a régiek nem voltak megijedve, csak nevettek, akkor mi is megnyugodtunk.

„Kedd este megnyílt a magyaránúti OUT kaszinó, a táborozók nagy meglepetésére. Már mindenki nagyon várta, hogy beléphessen az újdonsült kaszinóba, mert ilyen még az OUT történelem folyamán nem volt. Mikor az emberek beléptek a játéktérre talpig elegáns ruhában, mindenki kapott 3 drágakövet, amit átválthattak 15 zsetonra, amit a játékosok felhasználhattak a játékokhoz, vagy elkölthettek az 1. osztályú büfében. A játékok megkezdődtek, volt Black Jack, Gyors Uno, Rulett, valamint Kocka- és Malacpóker. Kinek gyorsan fogyott, kinek gyorsan nőtt a vagyona, de ettől függetlenül mindenki jól érezte magát. Egyszer a rejtélyes házigazda bejelentette, hogy mindenkinek megkétszerezi a vagyonát, mindenkit meglepett a hír, de örültek neki, és folytatódottak a játékok. Hirtelen a

büfés eltűnt, és az asztalán találtak egy üzenetet, miben a házigazda bejelenti, hogy a köveket elrabolta, és vele együtt az egyik dolgozót is. Nagyon nagy volt a hangzavar, egyesek perrel fenyegetőztek, de végül a csapat elindult az elrabolta keresésére. Végül meg is találták a büfést, aki elmondta, hogy három fekete ruhás idegen megkötözték, bezárták, és ellopták a köveket. A tettes kiléte még mindig azonosíthatatlan, de eljárást indítottak az ügygel kapcsolatban.”

Évike – Szerda reggel Hungarikumokat ragasztottunk nagy papírra, és kövekkel játszottunk, mint a régi gyerekek. Márta néni verset olvasott, nem nagyon értettem, hogy miért, de jó volt. (“Hogyha golyóznak a gyerekek, az isten köztük ott ténfereg.” J.A)

„Szerda este bejelentették hogy honfoglaló lesz a program estére. A csapatok megfogták a délelőtti programból a jegyzeteket és bementek a terembe. Először a csapat várát választották ki a csapatok és azután elkezdődött a terület-foglalás. Miután elfoglalták a csapatok az országot elindult a harc. Szövetkeztünk egy másik csapattal és ketten támadtuk a harmadik csapatot. Végül mi foglaltuk el az országot és megnyertük a honfoglalót.”

Csongi – Sok jó dolog volt már a táborban. Csütörtökön a sárkányhajózás szuper volt! Este pedig a vacsora után, játszottunk a parton. Mi nagy vulkánt építettünk, akkora volt a krátere, hogy belefért a lábunk. Este pedig

amikor már sötét volt, zseblámpákkal világítva, gyalog jöttünk vissza.

„A péntek nekem nagyon tetszett, mert reggeli után már ment is a partybox, választhattunk zenét, volt szupancsúszda. Én személy szerint nem csúsztam, de azt hiszem jól is tettem, mert a végére eléggé vizes lett mindenki ruhája. A fiúk vödörket töltöttek meg, és azzal locsolták a lányokat. Volt, akinek háromszor is át kellett öltöznie. Vacszi után, amikor besötétedett, nyolc emberen kívül mindenki esti túrára akart menni, így hát mi nyolcan itt maradtunk, és végig buliztuk azt a másfél órát. Amíg a többiek kirándultak (kimentek a Kilátódombra) volt tánc is, kártyázás is. Amikor visszaértek, hallgattunk még párdalt, utána következett a lefekvés, és ezzel zárult a nap.”

„Eljött a szombat, készül az újság, a többiek elmentek számháborúzni. Mi négyen itt maradtunk, ötletelünk, írogatunk. Délután igaz nagy meleg lett, de nem adtuk fel, és sportolunk egy nagyot cetliztünk voltak lilák és sárgák. Nagy harc volt, és igazságos 1:1 lett a vége. Utána jött a partizán, ha az előzőre azt mondtuk, hogy nagy harc akkor erre már szavak sincsenek. A kis Andris a döntő csatában is harciasan küzdött, mint a csapata lelke. Nagyon jó játék volt. Sajnos a tábor vége felé járunk. Holnap már jönnek értünk. Jó volt itt lenni.”

ALBERT-NAGY ÁKOS ISTVÁN

Unitárius Tinédzser Tábor

Jelen sorokban szeretnék beszámolni az I. Unitárius Tinédzser Táborról. Kedves Olvasó, elnézésedet kérem, ha ez nem egy szokványos beszámoló lesz. Engedd meg, hogy ezen a fórumon a lényegről írjak.

Mint az életben a legtöbb dolog, ez a tábor sem indult zökkenőmentesen. Vártuk a tömeg jelentkezését, de a tolongás elmaradt... Csalódás és újratervezés. Helyszínt változtattunk és annak a két maréknyi 13-16 éves tinédzsernek lehetőséget adtunk a találkozásra. Lefújhattuk volna, mégsem tettük. Talán az Isten hangja csendült meg a szívben, mely azt sugalta: aki akar az valóban itt van. A téma önismereti jellegű volt, de ki hinné (a hasonló korú ifjakat nevelő szülők biztosan tudták már előre), hogy a gondosan megtervezett beszélgetések kivitelezése nem akart beteljesedni. Más feladat elé néztünk, újra világossá vált: “Ember tervez, Isten végez”.

Augusztus 8-án indultunk útnak a csapat egy részével Budapest Nyugati pályaudvaráról a Hódmezővásárhelyi Unitárius Egyházközség papilakjára. A nagy csendet hirtelen nevetés és jókedv, a találkozás öröme váltotta fel.

Az első napot utazással, berendezkedéssel, egymás megismerésével, önmagunk belső szobáinak nyitogatásával kezdtük. Az ismerkedős napot hajnalig tartó “pizsipartyval” zártuk (ami természetesen nem volt betervezve). Hamar rá kellett jönni, hogy ez a kor a dacról, az akarat kifejezésének fontosságáról szól... Míg a gyerekek kisebb korukban annyira szófogadóak, elfogadóak, később mikor kilépnek a kisgyerek cipőből világot váltánának. Mi pedig a sokat látott felnőttek azt mondjuk, hogy ez nem jó. Sem nekünk, sem az iskolának nincsen türelme kérdezni és hallgatni. Szabályokat tartatunk be és “társadalomnak neveljük”, mert az a biztos, ha be tudnak illeszkedni. Sok érdekes dolgot hallottam a fülemmel és a szememmel első este és akkor már tudtam itt én is rengeteget fogok tanulni önmagamról, elvárásokról, következetességről, a múltról és a jövőről. Leginkább emlékezni fogok azokra a “nehéz időkre” és nem csak holmi nosztalgiával, hanem megértéssel.

Második napon az eső elmosta a terveket, a strandolást el kellett napoljuk, de belefért az áhítat, a tábor logójának megtervezése, ping – pong, léghoki, billiárd, csocsó és egy kis esti mozi is. Kiderült ki az akinek mindenképpen nyerni kell, ki a csapatjátékos és ki az aki inkább félreáll a konfliktusosabb helyzetekben. Ezen a napon megta-

pasztaltuk az újra való nyitottság felszabadító érzését és rájöhettünk arra, hogy ésszel valóban nyerhetünk a legkilátástalanabb helyzetekben is.

Harmadik nap túrázni mentünk Mártélyra a Tisza – holtág tanösvényére. Már az indulás sem volt zökkenőmentes, de az erdei út valahogy kisimította a ráncokat lelkünk lepedőjén. 8 km gyaloglás után megpihentünk, megmerítkeztünk a Tiszában és késő délutánig röpiztünk majd métáztunk. A nagy csapatban való játék megmutatta nekünk, hogy bár vannak köztünk kevésbé sportosak, vannak köztünk kiemelkedően jók, az összefogásban egységesek vagyunk és a különbözőségeink gyakran az erősségeink is.

A reggelit a negyedik napon is áhítattal indítottuk, ahol a szem és a lélek tisztaságáról hallhattunk tinédzser szemüvegen át. Ezt a napot Szegedre terveztük. Felsétáltunk a Dóm egyik tornyába, beláthattuk a höpölygő Tiszát és a város nagy részét, majd szabadulósobába mentünk és meglátogattuk a Zsinagógát is. Volt itt öröm a szabadulásban és csalódottság a sikertelenségben. Itt értük el a héten a feszültség csúcspontját. Elvárások tömegét öntöttük bele az előttünk elterülő társadalomtengerbe és szabadultunk meg rossz emlékeinktől. A tramtrain indulása előtt fagyiztunk, hogy kipihenjük magunkat a mozgalmas délelőttben. Vásárhelyre “hazaérve” a Tűzoltóság felé vettük az utunkat és bemutatást kaptunk egy tűzoltó munkájáról, néhány szert ki is próbálhattunk. A veszély, az erő, a segítség más értelmet nyert. Utolsó este a fiatalok tartották a záró áhítatot, ami nagyon mélyre és

személyesre sikeredett, a lelkem úszott a boldogságban. A tábortűz adta fény és a pillecukor finom illata kicsit az elköszönés hangulatát idézte. Ekkor már éreztem, megérte.

Utolsó napon befejeztük a tábori logót és szépen lassan szállingózni kezdett a társaság. Egyre kevesebb gyerekek és egyre kevesebb csomag, egyre kevesebb zaj... aztán eljött az ideje az indulásnak. Késett a vonat, lekéstük a csatlakozást... nem baj, jön a következő... S míg én azon aggodalmaskodtam, hogy a szülőknek gond lesz a késői érkezés a gyerekek a plusz egy óra idejében fürdöztek...megérkeztünk a pályaudvarra és egyszer csak azon kaptam magamat, hogy nincs több gyerek... egyedül vagyok...üres érzés volt.

Mert van az a fáradtság, hogy embert sem akarsz látni és van az a fáradtság amikor mosollyal az arcodon térsz nyugovóra. Az élet nehéz, tudjuk mindannyian és még sok száz örökmondást is leírhatnék ide, de a teher mindig könnyebb, ha ezt megoszthatjuk. Legyen ez egy távoli barát, legyen ez társ, szülő, ismerős. Ezek a gyerekek egymásba kapaszkodtak és úgy öntötték ki szívüket. Teremtettünk egy biztos pontot a jó Isten tenyerén, ahol együtt lehettek és közelebb léphettek felnőtt önmagukhoz! Én pedig közelebb léptem a bennem lakó dacoló, de mindig lelkesedő tiszta gyermekhez. Köszönöm Nektek!

SZABÓ CSENGELE
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

Fürkész/Ő

Kedves Fiatalok!

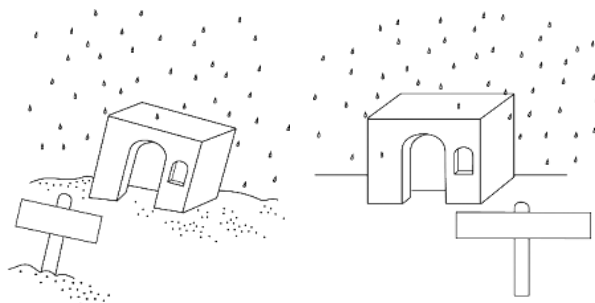

Kezetekben tartotok egy újabb *Unitárius Élet* című egyházi folyóiratot. Az idei második lapszámunkban szereplő *Fürkész/Ő* rovatunkban fizikai és lelki értelemben vett építésről hoztunk nektek néhány feladatot. Böngésszétek érdeklődéssel, oldjátok meg, majd küldjétek el nekünk, hogy majd megkaphassátok megérdemelt jutalmatokat.

A kősziklára és a homokra épített házról szóló bibliai történetet hoztunk ma el nektek, amelyet megtaláltok a Máté evangéliuma 7 fejezetének 24-től 27-ig terjedő verseiben.

Köztudott, hogy Jézus nagyon sok tanulságos történetet mondott el gyermekeknek, felnőtteknek, betegeknek és minden Isten keresőnek. Az egyik története egy okos és egy bolond emberről szólt. Az okos ember úgy döntött, hogy épít egy házat, ezért sziklára építette fel. Jöhetett a zápor, ömölhetett az ár, süvíthetett a szél, de a ház nem omlott össze, mert biztos alapra volt építve. A másik ember homokra építette a házat és amikor szakadt a zápor és az ár, süvített a szél, a ház összedőlt és romhalmazzá vált.

1. Az ábrán látható házak előtti táblára írd fel, hogy melyik típusú házat látod?

2. Írd az alábbi mondatok mellé, hogy IGAZ vagy HAMIS!

- ☐ Az okos ember jó alapra építette a házat.
- ☐ Az okos ember homokra építette a házat, zúghatott az eső nem vitte el a házat.
- ☐ A balga ember homokra építette a házat.

3. Egészítsd ki!

Mi történt a balga ember által épített házzal?

Ki mondta el a történetet az okos és a bolond házépítőről?

Mi különbözött a két ház építésekor?

Ö _ _ _ _ E _ _ _ _ _
_ _ _ Z _ _ _
_ _ _ P

Jézus tanítása ma is példa számunkra. Két lehetőséget mutat be: az okos emberhez és a balga emberhez hasonló házépítést. Az okos, Istenben bízó ember tudja, hogy sziklaszilárd talajra kell építeni a házat, mert így az életben bekövetkező viharok sem tudják megingatni és kárt tenni.

A balga ember nem építette házat megfelelő talajra, ezért az első vihar megingatta és benne kárt tett benne.

Mindannyiunknak okosnak kell lennünk, hogy életünk házat sziklaszilárd talajra építsük, mert akkor minden nehézséggel kellő képpen képesek leszünk megbirkózni.

Áldott és sikeres tanévet kívánunk mindenkinek!

Isten áldjon!

A megfejtésekkel keressétek lelkészeiteket, hitoktatóitokat vagy küldjétek el az unitariuselet@gmail.com címre.

Kedves Gyerekek!

Nagy szeretettel köszöntünk Benneteket az Unitárius Élet című folyóirat hasábjain! Az idei év második lapszámát tartjátok kezetekben, amelynek az Építés címet adtuk. Nyáron, talán ti is tapasztalhatjátok, hogy építések, felújítások zajlanak körülöttetek: iskolákban, családi házakban, egyházközségeinkben. A külső, szemmel látható és kézzel fogható újításokon kívül, nagyon fontos a belső, szemmel nem látható, kézzel nem fogható, de annál inkább érzékelhető és tapasztalható fejlődés.

Sámson történetét hoztam ma el nektek, amely a Biblia ószövetségi részében olvasható, pontosabban a Bírák 16, 4-31 versekben. Sámson születését egy angyal megjövendölte. Amikor felnőtt, egy nagy erejű hős lett belőle, a bírák egyike. „Nap fiának” is nevezik, hiszen ahogyan a napnak a sugaraiban van az erő, úgy Sámsonnak a hajában. Hatalmas erejét sokszor felhasználta a filiszteusok ellen, akik nagyon szerették volna megtudni, hogy mitől ilyen erős.

Ha szeretnél megtudni többet a történetből, akkor lapozd fel a Bibliádat és olvasd el a teljes történetet.

1. A történet alapján karikázd be a helyes képet!

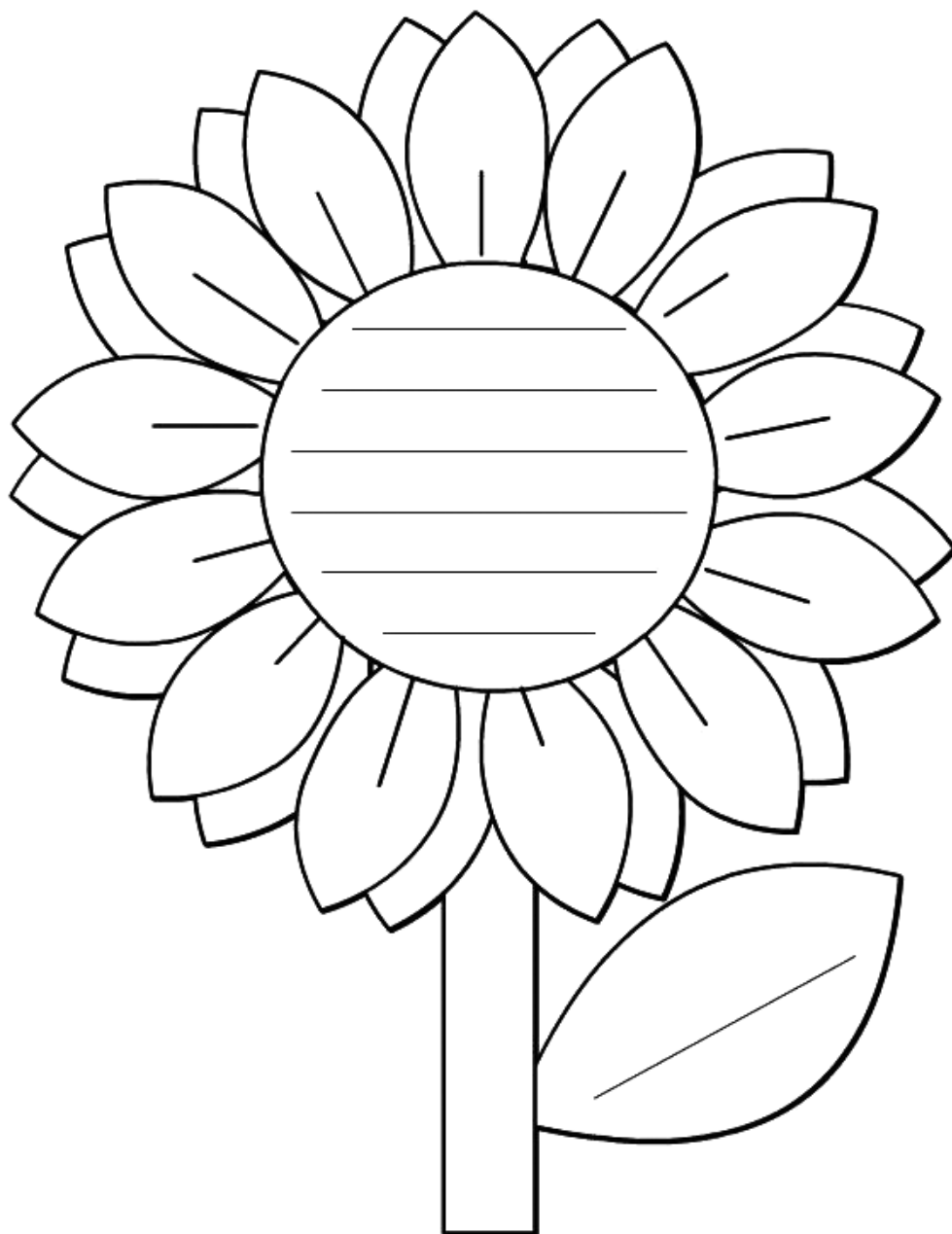
Sámson ereje

rejtett.

2. Te miben vagy jó? Mi az erősséged? Téged milyen külső és belső tehetséggel áldott meg a jó Isten? Színezd ki a napraforgót, majd a belsejébe írd fel azokat a jó tulajdonságaidat, amelyekkel rendelkezel.

Áldott és sikeres tanévet kívánunk!

Isten áldjon!

A megfejtésekkel keressétek lelkészeiteket, hitoktatóitokat vagy küldjétek el az unitariuselet@gmail.com címre.

Beszámoló egyházkerületünk életéből

Püspöki helynöki jelentés a 2021 december 5. – 2022 május 22. időszakról a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete Közgyűlése számára

– Helyszín: Debreceni Unitárius Egyházközség. Időpont: 2022. május 28. –

„Mert ahogyan a test egy, bár sok tagja van, de a test valamennyi tagja, noha sokan vannak, mégis egy test, ugyanúgy a Krisztus is.

Hiszen egy Lélek által mi is mindnyájan egy testté kereszteltettünk, akár zsidók, akár görögök, akár rabszolgák, akár szabadok, és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg. Mert a test sem egy tagból áll, hanem sokból. ... Isten szerkesztette így a testet egybe: az alacsonyabb rendűnek nagyobb tisztességet adva, hogy ne legyen meghasonlás a testben, hanem kölcsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok. És így ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örül valamennyi.” (1Kor 12,12-14; 24b-26)

Nagytisztelendő Közgyűlés! Kedves Testvéreim!

Szűk fél esztendő telt el előző Közgyűlésünkől, mégis ezalatt a hat hónap alatt a körülöttünk levő világ szám-talan története befolyásolta és befolyásolja életünket és így egyházkerületünk életét is. Istennek hála, a Covid19 járvány ereje megszűnőben van, de hatásait még sokáig érezni fogjuk. A szomszédunkban zajló háború és az ebből fakadóan kialakult gazdasági helyzet szintén kihatással van és lesz Egyházkerületünk életére. Ezt már tapasztaljuk az elszabadult építési alapanyag és munkálatok áraiban, ami nagymértékben megnehezíti a tervezett építési-felújítási terveink kivitelezését.

A magyarországi unitáriusok szeretetközösségének tagjai 11 egyházközséghez tartoznak a mai Magyarország területén, ezen egyházközségek szervezeti egysége az Egyházkerület. Ezen egységnek (és tagjainak) van egy látható és láthatatlan oldala. A látható az mindnyájunk számára nyilvánvaló: épületeink, templomaink, temetőink. A látható oldal állapotáról szoktunk a legtöbbet beszélni, ezekre figyelünk jobban, ezzel foglalkozunk a legtöbbet,

ezeknek állapota és léte a leggyakoribb téma gyűléseinken és beszélgetéseinkben. Viszont a látható mellett ott van a láthatatlan oldal is, amire kevésbé térnek ki a beszámolók és jelentések, beszélgetéseinkben is sokkal kevesebbet említjük, pedig fontosságában a látható oldal előtt áll. Ez pedig nem más, mint a hívek lelki közössége, évszázados hitünk megtartó ereje, a mindnyájunkban közös isteni Lélek jelenvalósága, ami összeköti híveink lelki közösségét, amelynek léte és összetartó ereje létrehozta és megtartja a látható oldalt, mert a látható oldal kizárólag a tagok által végzett szeretetmunka által válik nyilvánvalóvá. Pál apostol gondolata szerint így alkotják a tagok az Egyházi Test egységét az isteni Lélek összefogásában. Ugyanakkor egyházközségeink egyéni tagként magát az egyházat is képviselik, hiszen híveink többsége egyházunkat e közösségeken keresztül érik el és értik meg. Ezért fontos megértenünk, hogy amikor az egyházzal beszélünk, akkor mindig magunkról beszélünk, és amikor kizárólag a láthatókra alapozunk, háttérbe szorítjuk a belső lelki közösségünket összefogó és összetartó isteni Lelket. Jelentéseink általában a láthatókat és megszámlálhatókat veszik figyelembe, de értelmezésükhöz elengedhetetlen a bennünk lakozó isteni Lélek közös céljainkat meghatározó bölcsessége.

1. Az Egyházkerület képvisellete a Magyar Unitárius Egyházban

Az Egyházkerület vezetői (püspöki helynök, főgondnok) folyamatos kapcsolatot tartanak fent a Főhatósági Hivatalokkal, tagként részt vesznek a Magyar Unitárius Egyház Elnökségének és Egyházi Képviselő Tanácsának ülésein. A Főhatósági Hivaltól kapott, az egyházkerületre is vonatkozó határozatokat továbbítjuk az egyházkerületi testületek felé.

Az egyházi elnökségi ülések napirendi pontjai általában az erdélyi egyházrész gazdasági vagy egyházi életéhez kapcsolódnak, ezekben a kérdésekben az egyházkerület vezetői kizárólag tanácskozási joggal vesznek részt, a szavazásban nem. Tagokként azonban lehetőségünk van javaslatot tenni a napirendi pontokra vonatkozóan, lehetőségünk van meglátásaink és javaslataink elmondására.

Püspöki helynökként tagja vagyok a Püspöki Szék munkálatainak. A testületet az egyházvezetés lelkesítő tagjai alkotják, a testület ülésein elsősorban az egyház

hitéletével kapcsolatos kérdések kerülnek előtérbe. A megbeszélések rendjén a lelkész jellegű egyházvezetők tapasztalatai, a hitélet mélyítését és kiteljesítését segítő javaslatok, vélemények hangzanak el. Személy szerint kiemelten fontosnak és pozitívnak tartom e testület munkáját, javaslatai és meglátásai egyértelműen egyházunk lelki és hitbeli megerősödését szolgálják.

2. Részvétel az egyházkerületi szintű hatóságok munkájában

Az Egyházkerület Elnöksége az említett időszakban négyszer ülésezett, főként az operatív ügyekben hozott döntéseket. A fontosabb ügyekről röviden

- A lelkészek munkabérének a garantált bérminimumra történő emelése. Magyarországon 2022. január 1-től a garantált bérminimum havi 260 ezer forintos összeg, melyet minden lelkész esetében érvényesített az egyházkerület.
- A járványhelyzet miatt az egyházkerületben több egyházközségében is elmaradtak a választói közgyűlések, ezért az elnökség megbízásából közügyigazgató megvizsgálta az egyházközségek vezetőségének mandátumának érvényességét. Az érintett egyházközségek pótolták, illetve záros határidőn belül megtartották a választói közgyűléseket.
- Az egyházkerület elnöksége rendszeresen foglalkozik az iskolai hitoktatás kérdésével. Albert-Nagy Ákos egyházkerületi lelkész felmondásával nehéz helyzetbe került a budapesti iskolákban történő vallásoktatás kivitelezése. Ideiglenesen sikerült megoldanunk a helyzetet Lőrincz Eszter teológus segítségével, aki ez év júniusáig Budapesten tartózkodik, őt alkalmaztuk a felmondás következtében ellátatlanul maradt iskolai unitárius vallásórák megtartására, így folytatólagosan tudtuk biztosítani az órákat.
- Szabó Csengele lelkész megbízása az egyház médiafelületeinek kezelésére, valamint az Unitárius Élet folyóirat főszerkesztői munkájának elvégzésére.
- Rész munkaidős levéltáros munkatárs alkalmazása.
- Az elnökség az egyházközségek lelkészei által ajánlott időpontokat figyelembe véve megállapította a 2022-es év helynöki vizsgálószékek időpontjait.
- Konfirmandus tábor és nyári gyermektábor szervezése. Egyházkerületi szinten idén két tábort szervezünk, a gyermektáborra augusztus 1-7. között kerül sor Magyarúton, a konfirmált ifjak részére pedig egy erdélyi fiatalokkal közös tábort Terényben.
- Ingyenes lakáshasználat biztosítása a Kárpátaljáról menekült családoknak.
- Egyetemes egyházkerületi gyűjtés szervezése a háború miatt szenvedők részére. A gyűjtés eredményeként 1,5 millió Ft-ot utaltunk az Ökumenikus Segélyszervezetnek a megjelölt cél végrehajtására.
- Pályázati úton megvalósuló bérfejlesztés az Unitárius Gyűjtemény munkatársai részére.
- Új gépjármű vásárlása állami pályázati támogatással.

- A Hőgyes Endre utcai egyházi ingatlan közös költségei.
- A kocsordi parókia felújítása pályázati segítséggel.
- Az Egyházkerület 2021. évi zárszámadásának részletes megtárgyalása és előterjesztése az EKKTnek.
- Az Egyházkerületi Képviselő Tanács soron következő ülésének előkészítése és összehívása.
- Az Egyházkerületi Közgyűlés előkészítése és összehívása.
- Jelölések a Szervét Mihály-díjra.
- Az Észak-Dunántúli Unitárius Szórványegyházközség lelkészi állásának a betöltése püspöki rendelkezéssel és helynöki egyetértéssel.
- Az egyházkerület által 2021-ben a hódmezővásárhelyi templom felújítására elnyert támogatás felhasználásának aktuális helyzete.
- Az egyházi ingatlanban kiadott bérlemények helyzete
- Pestszentlőrinci és az Dél-Dunántúli Egyházközség közgyűlési határozatainak felterjesztése belső jogi személyiséggé válás tárgyában.
- A BUE által szervezett Pecz Samu-emlékév tudnivalói.
- A Pestszentlőrinci Egyházközség közgyűlési határozatának felterjesztése lelkészi lakás építése tárgyában.
- Az Egyházkerületi Hivatal működésének fejlesztése.
- Az egyházkerület épületeinek biztosításával kapcsolatos teendők, a biztosítási érték reál értékre való emelése.
- Az Egyházkerületi Képviselő Tanács az adott időszakban egyszer ülésezett. A következő fontosabb ügyek kerültek megbeszélésre:
- A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete 2021. évi zárszámadásának elfogadása.
- Tájékoztató a 2017-ben elnyert állami támogatás (500 Mft) felhasználásának aktuális helyzetéről.
- A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete 2022. évi költségvetés tervezésének fő irányelveinek meghatározása.
- Tájékoztató a magyarkúti ún. „kulturcsűr”/közösségi ház felépítésére kapott támogatás(ok) felhasználásának aktuális helyzetéről.
- Tájékoztató a hódmezővásárhelyi és debreceni egyházi ingatlanok felújításáról.
- Tájékoztató az egyházi tulajdonban lévő ingatlanok kereskedelmi hasznosításáról.
- Beszámoló az iskolai hitoktatás aktuális helyzetéről.
- A Dél-Dunántúli Unitárius Szórványegyházközség beszámolója pécsi gyülekezeti ház és parókai vásárlása tárgyában.
- Tájékoztató az Észak-Dunántúli Unitárius Szórványegyházközség lelkészi állásának betöltéséről.
- Belső egyházi jogi személyiségre vonatkozó kérelmek jóváhagyása.
- A Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség beadványa lelkészi lakásépítés tárgyában.
- Jelölések a 2022. évi Szervét Mihály díjra.
- Tájékoztató a kocsordi parókia részbeni funkció váltásáról, illetve az erre kapott támogatásról.

– Határozathozatal a tiszteletbeli címekre való felterjesztésekről.

3. Részvétel az egyházközségek munkájában

Az egyházkerületben jelenleg 9 okleveles lelkész végez szolgálatot, a 11 egyházközségben. A jelentés időszakában egy lelkészi értekezletet tartottunk, amelyen megbeszéltük aktuális feladatainkat. Az egyházkerület lelkészeivel folyamatos a kapcsolattartás, igyekszem mindenben segíteni az egyházi hivatalok munkáját.

Jelenleg az egyházkerület két egyházközségében nincs állandó lelkész: Füzesgyarmaton és a Duna-Tisza közti Szórványegyházközségben. Ezekben az egyházközségekben helyettesítéssel oldjuk meg a lelkészi szolgálat biztosítását.

Örömmel tájékoztatom a Közgyűlés tagjait, hogy az Észak-dunántúli Szórványegyházközség lelkész állása 2022. április 1-től betöltésre került. A Ft. Püspök úr, a helynökkel egyetértésben az Észak-dunántúli Szórványegyházközség lelkészi állásba kinevezte Bakó-Nagy Zsuzsanna lelkésznőt, aki átvette a beszolgáló lelkésztől az egyházközséget és megkezdte a gyülekezetépítés munkáját, szeptembertől kiköltözik az egyházközségbe. Az egyházközség parókiája még nem került átadásra, május 31. után indítható meg a kilakoltatási folyamat, melyre megtettük a jogi előkészületeket.

A jelzett időszakban három egyházközséget sikerült meglátogatnom. Füzesgyarmaton és Kocsordon az egyházközségek gondnokával és keblitanácsával áttekintettük az egyházközségek helyzetét és lehetőségeit. Januárban részt vettem Hódmezővásárhelyen az egyházközség keblitanácsának ülésén, május 8-án pedig helynöki vizsgálószéket tartottunk az egyházközségben.

Ez év folyamán igyekszem minden egyházközség vezetőségével találkozni, még a hivatalos vizsgálószéki látogatás előtt.

4. Az egyházkerület képviselőjének rövid összefoglalása

Az elmúlt hónapokban a teljesség igénye nélkül, kronológiai sorrendben a következő üléseken és eseményeken képviseltem az egyházkerületet:

- December 6-án részt vettem a Magyar Unitárius Egyház elnökségének távközléses ülésén.
- December 7-én Áder János köztársasági elnök úr meghívására részt vettem a magyarországi egyházfők számára rendezett adventi ebéden a Sándor palotában.
- December 7-én részt vettem a Püspöki Szék megbeszélésén
- December 16-án – főgondnok úrral közösen – Gulyás Gergely miniszter úrral találkoztunk, a megbeszélésen tájékoztattuk miniszter urat egyházkerületünk helyzetéről és megvalósításairól, valamint további terveinkről
- Január 13-án, a vallásszabadság ünnepén az M5 csatorna meghívására az Ez itt a kérdés című műsorban képviseltem unitárius egyházunka

– Január 16-án Kovács István püspök úrral részt vettünk a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának imahetet megnyitó istentiszteletén a Deák téri evangélikus templomban és az azt követő fogadáson.

– Január 23-án szolgálatot végeztem a keresztyén-zsidó imaórán az Avilai Nagy Szent Teréz templomban.

– Január 29-én részt vettem Kolozsváron a püspökszentelés felemelő ünnepségén.

– Február 2-án részt vettem az Egyházkerület Elnökségének ülésén.

– Február 4-én Füzesgyarmaton a Füzesgyarmati Egyházközség gondnokával folytattunk megbeszélést az egyházközség helyzetéről.

– Február 17-én dr. Szent-Iványi Ilona egyházkerületi jegyzővel Győrben, Szemerei János evangélikus püspökkel, majd ezt követően Balatonalmádiban Dr. Steinbach József református püspökkel folytattunk megbeszélést.

– Február 19-án Hódmezővásárhelyen részt vettem az egyházközség keblitanácsai ülésén.

– Február 20-án Győrben Észak-Dunántúli Szórványegyházközség közgyűlését vezettem le, melynek egyik napirendi pontja a lelkészválasztás módjának eldöntése volt.

– Február 22-én részt vettem a Magyar Unitárius Egyház elnökségének távközléses ülésén.

– Március 9-én a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkárságán folytattam megbeszélést.

– Március 9-én részt vettem az Egyházkerület Elnökségének ülésén.

– Március 17-én részt vettem a Magyar Unitárius Egyház elnökségének távközléses ülésén.

– Március 23-án a Püspöki Szék munkálatain vettem részt.

– Május 4, illetve 6-án részt vettem az Egyházkerület Elnökségi ülésén.

– Május 8-án helynöki vizsgálatot tartottunk Hódmezővásárhelyen.

– Május 11-én főgondnok úrral közösen találkoztunk a Kocsordi Egyházközség keblitanácsával és megbeszéltük a parókai felújítására nyert pályázat lebonyolítását.

– Május 13-án részt vettem az Egyházkerületi Képviselő Tanácsai ülésén.

– Május 14-én részt vettem Novák Katalin köztársasági elnök asszony beiktatóján.

– Május 17-én részt vettem Szentendrén a Skanzen erdélyi épületgyűjtésének átadó ünnepségén.

Tisztelettel kérem a Közgyűlés tagjait jelentésem elfogadására. Miskolc, 2022. május 24.

Atyafiságos tisztelettel:

**KRIZA JÁNOS PÜSPÖKI
HELYNÖK**

Főgondnoki beszámoló a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete Közgyűlése számára (Debrecen, 2022. május 29.)

Kedves testvéreim!

Tekintettel arra, hogy a 2021. évi Közgyűlésre tavaly december 4. került sor, jelen beszámolómmal gyakorlatilag egy fél éves időszakra terjed ki. Ebben a hat hónapban sok minden történt szűkebb és tágabb környezetünkben, ami rövid-, közép- és hosszabb távon is je-

lentősen alakíthatja, sőt akár meg is határozhatja egyházi közösségünk jövőbeni működési feltételeit.

Úgy tűnik, hogy a COVID 19 vírus okozta pandémia térségünkben lassan lecseng (annak ellenére, hogy sokan úgy érzik, túl vagyunk a nehezen, érdemes figyelembe venni, hogy formálisan jelen pillanatban is törvényben kihirdetett veszélyhelyzet van (még?) hazánkban). Amikor egy kicsit felszusszantunk volna, amikor azt hittük, hogy helyreáll az életünk megszokott rendje, több generáció életében először „real time” szembesült a mindent elpusztító háborúval, ráadásul hazánk közvetlen környezetében, a szomszédos Ukrajnában. A háború egyházunkra vonatkozó néhány aspektusára a későbbiekben kitérek.

Magyarország hatályos adótörvényei az elmúlt időszakban jelentősen megváltoztak. A 25 évnél fiatalabb generáció teljes adómentességet kapott, továbbá a 18 évnél fiatalabb gyereket nevelő szülők visszaigényelhetik a 2021. évi személyi jövedelmi adójukat (egy maximalizált mértékig). Ennek a két változásnak egyelőre nem ismerjük az SZJA ún. egyházi 1 % intézményére gyakorolt hatását, de számolnunk kell, hogy húsba vágó következményei lehetnek.

Hazánkban 2022. áprilisában országgyűlési választások voltak, az elmúlt 12 évben kormányzó politikai pártcsalád újabb 4 évre kétharmados többséggel elnyerte a választók bizalmát. A pártok kampánya (időben már rég túlnyúlik a formalizált kampányidőszakon) szokás szerint rengeteg szenvedélyt és indulatot szabadított fel a társadalomban, a még be sem temetett árkok még mélyebbek lettek, gyógyuló félben levő sebek ismét felfakadtak, a társadalmi béke szokás szerint újabb és újabb csapásokat szenvedett el. A kampány részét is képező, a társadalom többségétől már-már elvárt jóléti intézkedések (pl. a minimálbér és a garantált bérminimum 20 %-os emelése, a 13. nyugdíj visszavezetése stb.), továbbá a háborúval szorosan összefüggő drasztikus áremelkedések (különös tekintettel az élelmiszer és az energia árakra) hatásai teljes ösz-

szetettségekben még nem láthatók, azonban egyértelmű, hogy a térségben rég óta nem tapasztalt magas inflációval kell szembenéznünk. Gazdasági kiigazítás várható (a politikai narratívában nem kedvelt, csúnyább kifejezéssel: megszorítás), ami bizonyára egyházunk mindennapjait is érinteni fogja.

Beszámolómat a heti, havi vagy rendszeresen visszatérő szolgálatvégezőm felsorolásával és rövid ismertetésével folytatom, majd kitérek az elmúlt időszak néhány jelentősebb kérdésére.

Részvétel az egyházkerület és az egyetemes egyház hatóságainak munkájában

Minden évben elmondom és jelentésemben leírom, hogy tisztségem legfontosabb feladatának egyetemes egyházunk Magyarországi Egyházkerülete személyi feladatai, adminisztrációja, anyagi alapjai, fejlesztései és intézményei átlátható, tervezett, kiszámítható, biztonságos, demokratikus működésének biztosítását tartom. Ennek érdekében az elmúlt fél évben egyházi hivatalunkban, illetve otthonról heti legalább 40 órát töltöttem egyházi szolgálattal. A főállásnak is beillő munkaidő alatt tehetségem és munkabírásom legjavát adtam. Az elmúlt fél évben is igyekeztem részt venni az Egyházi Képviselő Tanács Elnöksége ülésein. Ezekben az ülésekben azt tapasztaltam, hogy az Elnökség erdélyi tagjai különösebben nem igénylik szakmai javaslataimat, másrészt ezen ülések napirendi pontjainak többsége főleg az erdélyi egyházrész gazdasági, vagyongazdálkodási és pénzügyi vonatkozású problémái, ezekbe nem kívántam még tanácskozási joggal sem részt venni. Minden egyes alkalommal részt vettem (és elnökköltem) az egyházkerület Elnöksége havonta (vagy annál gyakrabban), az Egyházkerületi Képviselő Tanács (EKKT) ülésein. Amikor munkahelyi lehetőségeim megengedték, részt vettem az Egyházi Képviselő Tanács (EKT) zoom-felületen megtartott ülésein is (az elmúlt időszakban a testület két alkalommal ülésezett).

Az egyházkerület Elnökségének, mint intézményrendszerünk operatív testületének, az elmúlt fél esztendőben sikerült a napi működés szempontjából elengedhetetlen feladatokat ellátni, a felmerülő problémákra megoldást találni, azonban több, stratégia szempontból kiemelkedő fontosságú célkitűzés megvalósítására minden erőfeszítése ellenére sem volt képes.

A parlamenti választások közeledtével a közhatalom még óvatosabb volt intézmények egyházi fenntartásba adásával kapcsolatban. Emiatt az illetékes állami szervekkel továbbra sem tudtuk lefolytatni azokat a tárgyalásokat, amelyek egy közoktatási és/vagy egy szociális intézmény fenntartásának átvételéhez vezettek volna. Bízunk benne (felszólító módban és többes számban!), hogy az elkövetkező években e tekintetben is előbbre jutunk.

Beruházások, fejlesztések és korszerűsítések

A Kormány 2071/2017. (XII. 28.) Korm. határozata hazai és határon túli egyházi fejlesztések támogatásáról (megjelent a Magyar Közlönyben, 2017. évi 228. szám, p 38217) című határozatban az egyházkerület beruházásaira 500.000.000 Ft támogatást biztosított. A támogatás összege sajnos csak egy évvel később került az egyházkerület folyószámlájára.

Az Egyházkerület Képviselő Tanácsa 2019 elején megbízott a támogatásból megvalósítandó fejlesztések projektmenedzsmentjével. Az EKKT meghatározta a támogatásból megvalósítandó fejlesztések kereteit is. Ezeknek megfelelően 2019-ben felmértem az egyházkerület tulajdonában levő ingatlanok állapotát, majd az Elnökséggel közösen kiválasztottuk azokat a projekteket, amelyeket reményeink szerint a támogatásból meg tudunk valósítani. Döntéseink meghozatalakor figyelembe vettük az egyházkerület (és ezáltal az egyházközségek) bevételei növelésének imperatívuszát, másrészt a műemléki és épület karbantartási szempontokat, és természetesen a támogatási kérelemben leírt programot. Sajnálatosan a kapott támogatás kiemelten fontos, de csak részmunkálatoknak tekinthető fejlesztésekhez elegendő. A fundamentális, mindenre kiterjedő fejlesztése a templomos ingatlanok mai árakon számítva 5-8 milliárd forintba kerülne. Nyilván ebben a pince és/vagy a tetőtér jelentős fejlesztése is benne lenne.

Az elmúlt fél évben, különös tekintettel az építőiparban bekövetkezett (és azóta is tartó) irracionális, de annál valóságosabb áremelkedés miatt erőn felüli energiámat vitte és viszi el a már leszerződött fejlesztések megvalósításának a kikényszerítése a vállalkozóktól. A tavalyi beszámolómban részleteztem azokat a projekteket, amiket a szóban forgó támogatásból szeretnénk megvalósítani. A felsorolás nem változott.

A tavalyi felsorolást azzal egészítem ki, hogy a **Debreceni Unitárius Egyházközség templomos ingatlanjának homlokzatát kb. 18,5 millió forintból időközben felújítottuk**. A munka gyümölcse a Közgyűlés tagjai számára élőben is látható lesz Debrecenben. A fedezetet az egyházközség által az irányításunkkal megpályázott és elnyert 15 millió forint támogatás, illetve az egyházkerület kb. 3,5 millió forint kiegészítése jelentette. Itt kell megköszönjem Csiki András gondnok úrnak és Pap Gy. László lelkész úrnak a nagyszerű közreműködést. Csiki gondnok úr aktív segítségével nélkül biztosan nem jutottunk volna el idáig.

Szász János és Román Tamás építőmérnök testvéreinkkel már nagyon szeretnénk a teljes beruházás végéhez érni. Legalább három éve együtt dolgozunk célkitűzéseink megvalósításán. Amikor elkezdjük, legfeljebb két évben gondolkodtunk.

A támogatás terhére, illetve az egyházkerület által megpályázott és elnyert további 15 millió forintból a **hódmezővásárhelyi** templomunk legindokoltabb javítási munkálatait is próbáljuk elvégezni. A legkülönbözőbb okok miatt a munkálatok késedelembe vannak, bízunk

benne, hogy az idén nyáron sikerül itt is elképzeléseinket megvalósítani.

Folytatódnak az „Unitárius egyháztörténeti, kulturális és turisztikai attrakció fejlesztés **Kocsordon**” című projektünk befejező munkálatai (Projekt azonosítószám: TOP-1.2.1-15- SB1-2016-00005, 107.872.300 Ft támogatásban részesült). Reményeink szerint minden kiállítási berendezés és egyéb kiállítási tartalom a nyár végére a helyére kerül, aztán hivatalosan is meg tudjuk nyitni a látogató központ kapuit a nagyközönség előtt.

De hogy „ne unatkozzam”, 2022. februárban sikerült egyedi pályázati kérelemmel a **parókia, a gyülekezeti terem és az iroda felújítására és részleges átalakítására 29 845 000 Ft támogatást biztosítani**. A Támogatói okirat elkészült, a támogatást átutalták, kezdődhet a munka. 2022. május 11-én helyszíni szemle keretében a kocsordi gyülekezet presbitériumával áttekintettük a feladatot és az anyagi lehetőségeinket. Reményeink szerint év végéig sikerül a fejlesztést megvalósítani.

A **Magyarkúton** található telkünkre megálmodott ún. kultúrcsűr fejlesztésére vonatkozó információkat tavalyi beszámolómban részleteztem. Az elmúlt fél évben elkészültek a tervek. Ez év januárban a terveket a műépítésszel bemutattuk az egyházkerület elnökségének, illetve a Budapesti Unitárius Egyházközség presbitériumának. Az egyeztetésen számos észrevétel és javaslat hangzott el. A projekt megvalósítása szempontjából használhatókat igyekeztünk beépíteni a tervekbe. Egyedi támogatási kérelmemnek köszönhetően **tavaly év végén a már megítélt 76 200 000 Ft mellé további 36 093 800 Ft támogatást sikerült elnyerni**. A Támogatói okirat a második összegre (is) elkészült, a pénzt a számlánkra utalták. **A két ütemben megítélt támogatás összesen 112 293 800 Ft, ennyi áll rendelkezésre a beruházásra**. A tervek engedélyezése sajnos akadályokba ütközött, ami miatt az építkezés nyár elejére tervezett kezdését elnapoltuk. A Verőce-Magyarkút helyi önkormányzata által elfogadott HÉSZ-ben foglaltakkal kell megfeleltessük terveinket. Előfordulhat, hogy módosítanunk kell a terveket. A beruházás előkészítése rengeteg adminisztrációval jár, ami erőn felüli fegyelmet igényel részemről.

Az előbbi két beruházási programunk megvalósítására **az elmúlt másfél évben tehát összesen 142 138 800 Ft támogatást kaptunk**. Bár maradna meg ez a jó gyakorlat!

Könyvkiadási program

Amint arról már többször beszámoltam, a 2018-as jubileumi évben elindított kiadói programunkat folytatni szeretném. **Jó hír, hogy kb. egy éves előkészítés után a napokban várható 9 000 000 Ft támogatás a sorozat következő három kötetének a kiadására**. Bízom benne, hogy a 2023. évi közgyűlési jelentésben már a konkrét megvalósításokról tudok majd beszámolni.

Külső kommunikáció

A tavalyi beszámolómban ismertettem az ezzel kapcsolatos véleményemet, ami azóta sem változott. Továbbra is

úgy érzem, hogy még a meglévő és szerény külső kommunikációs lehetőségeinket sem használjuk, vagy alacsony hatékonysággal használjuk ki. Azt gondolom, hogy önálló napirendként az egyházkerület testületei minden évben át kellene tekintsék az aktuális helyzetet, és a szükséges intézkedéseket meg kellene hozták.

Tartózkodom, hogy főgondnoki jelentésemben részletesen ismertessem ez irányú véleményemet. Mindennél többet elárul az a tény, hogy az Unitárius Élet című folyóiratunknak 2021-ben egy lapszáma, 2022-ben a mai napig egyetlen száma sem jelent meg.

A közmédiában kapott lehetőségeink száma 2022-ben kifejezetten csökkent, igaz, ez a televízió tekintetében annak is köszönhető, hogy átalakították a vallási műsorok szerkezetét, megszüntették az „alanyi jogon járó” ún. „unitárius” műsorokat. 2020-ban egy bő fél éven keresztül igyekeztem gyenge szereplésünkön személyes részvétellel (szerkesztőként) javítani. 2021-ben az MTVA-val való kapcsolattartást Püspöki Helynök úr átvette tőlem. Számomra ez megkönnyebbülést jelentett és jelent.

Újra és újra elmondom, hogy egyházunk külső kommunikációjának a kovásza a lelkeszi kar. Mindaddig, amíg ezt a szolgálatot a lelkeszeink nem érzik a sajátjuknak, nincsenek tisztában a kérdés jelentőségével, addig nem várható előrelépés. Folytatódik az esetleges, a többségi társadalmat egyáltalán nem, vagy csak kis mértékben elérő és megszólító állapot.

Háború, béke, békesség és adománygyűjtés

Az előző fejezettel több szálon kapcsolódó kérdéskörrel zárom idei beszámolómat. 2022. február 24-én Oroszország minden nemzetközi egyezményt felrúgva ún. különleges hadművelet keretében megtámadta a független és szuverén Ukrajnát. Az azóta eltelt időszakban egyértelműen kiderült, hogy a cél az önálló ukrán állam megszüntetése, a tiltakozók kivégzése vagy távoli helyekre való deportálása, az ukrán kulturális identitás eltörlése. Gondolom, mindannyian, időnként elakadó lélegzettel, folyamatosan követjük a háború látható fejleményeit. Nem lehet pontosan tudni, hogy az elmúlt közel három hónapban összesen (ukrán orosz, stb.) hány ember vesztette életét, de a halálos áldozatok száma bizonyára a százezerhez közelít. Ukrajna lakosságának legalább az egynegyede, főleg idősek, nők és gyerekek elhagyták szülőföldjüket. Egy részük Ukrajna (egyelőre a háború által nem vagy kevésbé érintett) más vidékein, mások a nagyvilágban keresnek a háború elől menedéket. Ukránok, oroszok, magyarok, cigányok, ruszinok, románok és mások. Az 1945 után született generációk életében a háború valósága bekopogott az otthonukba. Az enyémbé és a tiédbe is, testvérem.

Ezekben a vészterhes időkben az egyházak, így unitárius egyházunk felelőssége hatványozottan megnövekedett. Ugyanis a keresztyén egyház a béke, a békesség, a társadalmi szolidaritás, az otthonukból elűzöttek, a megalázottak, a megerőszkoltak, a mindenüket elvesztők oldalán áll. Ott a helye, hol máshol? Az egyházkerület vezetője-

ként és annak képviselőjeként a háború első napjaiban csatlakoztam azokhoz, akik a háborút háborúnak, akik Oroszországot semmivel sem magyarázható agresszornak nevezték. Azokhoz, akik kiállnak Ukrajna függetlensége és szuverenitása mellett. Főgondnokként és keresztyénként mi mást tehettem volna?

Mélységesen mélyen gondolom, hogy egyházi perspektívából ez az egyetlen, a keresztyén tanításból „következő és levezethető” emberi és intézményi attitűd.

Ugyanakkor azt (is) látjuk, hogy akár jó szándékú, de tájékozatlan vagy felületes embertársaink a helyzetet nem erről a keresztyén fundamentumról szemlélik és alakítják ki személyes véleményüket. A háború felelőseit az áldozatban keresik, elkezdenek (kül)politizálni, a rémségeket összehasonlítják és relativizálják mások által már elkövetett bűncselekményekkel, ezzel bizonyos értelemben fel is mentve a mostani agresszort, a jelen háború bűnöseit. Aztán olyanok is vannak, akik kiállnak az orosz agresszió mellett és indokoltnak és szükségszerűnek gondolják azt. Szerencsére ilyenekből kevesen vannak. De vannak. Sőt legújabbban egy parlamentbe bejutott ellenzéki párt is ezeket a téziseket hirdeti és vállalja fel.

Ebben a helyzetben a keresztyén tolerancia hirdetőjeként aposztrofált unitárius egyházunknak következetesen, elhajlások, félrekacsintások, sunyítások, alkuk és kompromisszumok nélkül ki kell állni az azonnali béke és a békesség mellett. Minden további kérdést csak a béke helyreállítását követően lehet tematizálni és a megoldásokat kimunkálni. Mindezt testvéregyházainkkal közösen nap mint nap kell hirdessük, és a nemzetközi és a hazai politikai hatalomtól a béke helyreállítását követeljük. Ha nem ezt tesszük, ha egy idő után megszokjuk a háború közelségét, ha eltunyulva, esténként mindent elfeledve, mint ha semmi sem történne néhány száz kilométerre tőlünk, megnézzük a focimeccset vagy a Netflixen a legújabb (háborús) sorozatot, akaratunktól függetlenül méltatlanná válunk unitárius egyházunk tanításaihoz, letérünk Krisztus követésének mezsgyéiről. Ha nem utasítjuk vissza mindenestől a háborút, megismétlődik az emberiség 20. században elszenvedett katasztrófája. A két világháborút az emberiség túlélte, a harmadikat nem biztos, hogy túl fogja. Meggyőződésem, ebben mindenki meg kell találja a maga felelősségét.

Ebben a helyzetben egyházunk ez idáig a lehetőségei szerint cselekedett. A háború első hetében befogadott egy kárpátaljai magyar családot, akik elmenekültek szülőföldjükről. A család méretének megfelelő nagyságú és beosztású lakást adtunk át nekik, egy fél évig minden rezsiköltségüket átvállaltuk.

Tisztelettel kérem a Közgyűlést, fogadja el beszámolómat! Budapest, 2022. május 22.

Atyafiságos üdvözzel:

ELEKES BOTOND FŐGONDNOK

Felügyelő gondnoki jelentés a 2021. december 4. és 2022. május 13. közötti időszakról

Felügyelő gondnoki beszámolómban röviden ismertetem az említett időszak történéseit, eredményeit.

Tagja vagyok a Főtanácsnak, a Zsinatnak és az EKT-nak, továbbá az EKKT-nak és az egyházkerületi Közgyűlésnek, a Nőszövetségnek és a Gondviselés Segélyszervezetnek.

Az Egyházkerület operatív vezető testülete az Elnökség, amelynek hivatalból tagja a felügyelő gondnok is. Számos elnökségi ülésre került sor, amelyeken rendszeresen részt vettem, a vitákban és a határozathozatalokban közreműködtem.

A fontosabb eseményekről szeretnék néhányat kiemelni.

2021. december 10-én sor került az Egyházi Képviselő Tanács ülésére, amely több határozatot hozott. Ezek között szerepelt - egyházkerületünket érintően - Dr. Szentiványi Ilona lelkész nyugdíjba vonulásának elhalasztása valamint az egyházfenntartói járulékok küszöbértékének meghatározása.

A 2021. október 9-ére – a magyarországi előjárók részvételével - tervezett kolozsvári püspökszentelési ünnepséget a romániai járványhelyzet miatt sajnos, el kellett halasztani. A püspökszentelési ünnepségre **2022. január 29-én** került sor Kolozsváron, amelyen, valamint az istentiszteletet követő fogadáson részt vettem.

Az ünnepi istentisztelet felemelő élmény volt, amely az Egyház Facebook oldalán élőben, valamint a Duna Word csatornán is követhető volt.

Az ukrainai háború kárvallottjainak megsegítésére **2022. március 14-én** felhívást intéztünk testvéreink számára. Ennek eredményeként magán-adományozóktól és az egyházközségektől – az Egyházkerület által kiegészített összeggel) **1,5 M Ft** gyűlt össze, amelyre büszkék lehetünk! Az összegyűlt adományt 2022. május 12-én átutaltuk az Ökumenikus Segélyszervezetnek.

Az Egyházi Képviselő Tanács **2022. március 25-én** is ülésezett, amelyen részt vettem.

Ennek napirendjén szerepeltek egyebek mellett az egyházkerületi szintű hatóságok és hivatalok beszámolója valamint az Egyház 2021. évi zárszámadása.

Egyházkerületünk a korábban elnyert 500 M Ft-os támogatás terhére az elmúlt években számos felújítást, beruházást (lakás-felújítások, tetőszerkezet rendbe hozatala stb.) valósított meg.

Folyamatban van a Szervét Mihály Egyházi Kulturális Központ projekt megvalósulása, amely szintén az 500 M Ft-os támogatásból valósul meg.

Elekes Botond főgondnok úr kezdeményezésére és közbejárására - amelyért Főgondnok urat köszönet illeti - 76,2 M Ft-ot ítelt meg a Kormány - a Magyar Falu Programhoz kapcsolódóan - a magyarkúti telkünkön létrehozandó "kultúrcsűr" megvalósítására, amely szintén folyamatban van.

Említést kell tennem az iskolai hitoktatásról, amelynek

– immár 8 éve történő megszervezésért – Dr. Szent-Iványi Ilona jegyző asszonyt illeti köszönet, aki a gyülekezeti lelkészek közül minden évben a legtöbb iskolai hittanórát tartja. A hitoktatás az Egyházkerülettől jelentős anyagi forrást, a hitoktatók részéről rengeteg energiát igényel, fenntartását azonban az egyházkerület kiemelten fontosnak tartja.

Az Egyházkerület az elmúlt években felelős, gondos gazdálkodást folytatott. A Heltai Gáspár Kft. (ügyvezető: Dr. Szent-Iványi Ilona) pénzügyi helyzete szintén stabil.

Az ingatlan gazdálkodást illetően: sor került a pécsi ingatlan vásárlás, valamint kocsordi parókiát érintő beruházás (funkcióváltás) jóváhagyására.

Betöltésre került az Észak-dunántúli gyülekezet lelkészi állása (Bakó Nagy Zsuzsa), amelyet a **2022. 05.01-i** május 1-jei elnökségi ülés is tárgyalta.

Az Elnökség javaslatot tett a Szervét Mihály díj odaítélésére.

Javaslatot tett továbbá a Pecz Samu emlékévi programjaira, amelyet a Budapesti Unitárius Egyházközséggel együtt valósítunk meg.

Az Elnökség elfogadta továbbá a MUEME 2021. évi zárszámadását.

Az Elnökség támogatta a Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség és a Dél-Dunántúli Unitárius Egyházközség (Pécs) önálló jogi személyiséggé válását.

2022. május 8-án püspöki helynöki vizitációra került sor Hódmezővásárhelyen, amelyen részt vettem.

Kérem beszámolóm szíves elfogadását.

KAVECZKINÉ DR. FARKAS KATALIN

Kedves Testvérünk!

Ha szívesen vállalnál feladatot a budapesti unitárius iskolai hitoktatásban és van tanításban tapasztalatod, várjuk mielőbbi jelentkezésed a muehivatal@unitarius.hu email címen. A feladat óraadói megbízás keretében végezheted.

Szeretettel várjuk jelentkezésed!

Egyházkerületünk hírei!

- **Május 28-án** a Hódmezővásárhelyi Unitárius Templomban Püspöki helynöki vizitációra került sor.
- **Május 30-án** tartotta évi rendes közgyűlését az Ökumenikus Segélyszervezet Budapesten. Egyházunkat képviselte Kriza János püspöki helynök és dr. Szent-Iványi Ilona lelkész.
- **Június 12-én** összevont tanérvázáró istentiszteletre került sor a budapesti hitoktatásban résztvevő gyermekek számára, a Budapesti Unitárius Egyházközség templomában. Közel 50 gyermek vett részt, akik ajándékban részesültek.
- **Június 16-án** került sor a II. évnegyedi lelkészi értekezletre Budapesten.
- **Június 18-án** került sor a Bartók Béla Unitárius Egyházközségben a Püspöki helynöki vizitációra.
- **Június 24-én** ülésezett Marosvásárhelyen a Kövesdombi Unitárius Templomban a Főtanács, Kriza János püspöki helynök szószéki szolgálatot végzett.
- **Június 25-én** ülésezett a Zsinat, melynek keretén belül 13 ifjú lelkészt szenteltek fel. Köztük az Észak-Dunántúli Unitárius Szórványegyházközség (Győr) lelkészét, Bakó-Nagy Zsuzsannát.
- **Július 2-án** Unitárius Találkozóra került sor Hódmezővásárhelyen.
- **Július 6-án** a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete birtokba vette az Észak-Dunántúli Unitárius Szórványegyházközség (Győr) parókiáját, gyülekezeti házát.
- **Augusztus 1-7** között sor került az Országos Unitárius Táborra (O.U.T.) Magyarkúton, Ákos-Nagy Albert, Bernáth Márta, Veres Lehel szervezésében.
- **Augusztus 8-12** között sor került az Unitárius Tinédzser Táborra (U.T.T.) Hódmezővásárhelyen Szabó Csengele szervezésében.
- **Augusztus 28-án** Hálaadó istentiszteletre került sor a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség 120 éves évfordulója alkalmából. Főtisztelendő Kovács István és Kriza János püspöki helynök szolgáltak.
- **Szeptember 1-én** a Fiumei úti sírkertnél, Pecz Samu műépítész, tanár sírjánál Ökumenikus istentiszteletre került sor, ahol dr. Czire Szabolcs lelkész szolgálatot végzett.
- **Szeptember 3-án** a Kocsordi Unitárius Egyházközségben Püspöki helynöki vizitációra került sor.
- **Szeptember 10-én** a Budapesti Unitárius Egyházközségben Püspöki helynöki vizitációra került sor.
- **Szeptember 11-én** a Bartók Béla Unitárius Templomban tanérvnyitó istentiszteletre került sor.
- **Szeptember 17-én**, Pestszentlőrincen a Magyar Kulturális Örökség Napja alkalmából Szent-Iványi Ilona lelkész tartott előadást a gyülekezet, templom történetéről **és fogadta a templomba érkező csoportokat.**
- **Szeptember 17-25** között került megrendezésre az Ars Sacra Fesztivál, „Úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket.” Jn 13, 34 bibliai jelmonddal. A Budapesti Belvárosi Unitárius Egyházközség és a Bartók Béla Unitárius Egyházközség is részt vett a művészetek hetén.
- **Szeptember 22-én** sor került a III. évnegyedi lelkészi értekezletre, Budapesten.

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének kiadványa.

Alapítási év: 1947. HUISSN 01331271.

Szerkesztőbizottság: Szabó Csengele főszerkesztő, Papp Gy. László szerkesztő, Farkas Wellmann Éva szerkesztő,

Bartha Mária Zsuzsanna szerkesztő, Bakó-Nagy Zsuzsanna szerkesztő.

Nyomda: „Norma” Nyomdász Kft. Hódmezővásárhely

Szerkesztőség címe: 1055 Budapest, Nagy Ignác utca 2-4. Telefon/ Fax: 311-2801; unitariusulet@gmail.com; Index: 25 842.

Terjesztő, felelős kiadó: Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete.

Előfizetés: mue@unitarius.hu; Éves előfizetés ára: 3600 Ft.

A lapszámok interneten elérhetők a tudastar.unitarius.hu oldalon.

Adományokat szívesen fogadunk. Bankszámlaszám: 11713005 – 20011631.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség álláspontját.

